

CONFIDENTIAL

PISA2022 VLAAMSE RESULTATEN

Preview
Brussel, 1 december 2023

INHOUD

- Inleiding
- Prestaties van 15-jarige leerlingen
- Verschillen in prestaties tussen 15-jarige leerlingen
- Welbevinden van 15-jarige leerlingen
- Leren van en tijdens schoolsluitingen

Doel = de kennis en vaardigheden van 15-jarige leerlingen in kaart brengen op vlak van wiskunde, leesvaardigheid en wetenschappen

Scope = wereldwijd : $\pm$ 620000 leerlingen uit 81 landen (37 OESO-landen en 44 partnerlanden)

Timing = driejaarlijks – nu 4 jaar ertussen door COVID-19 pandemie

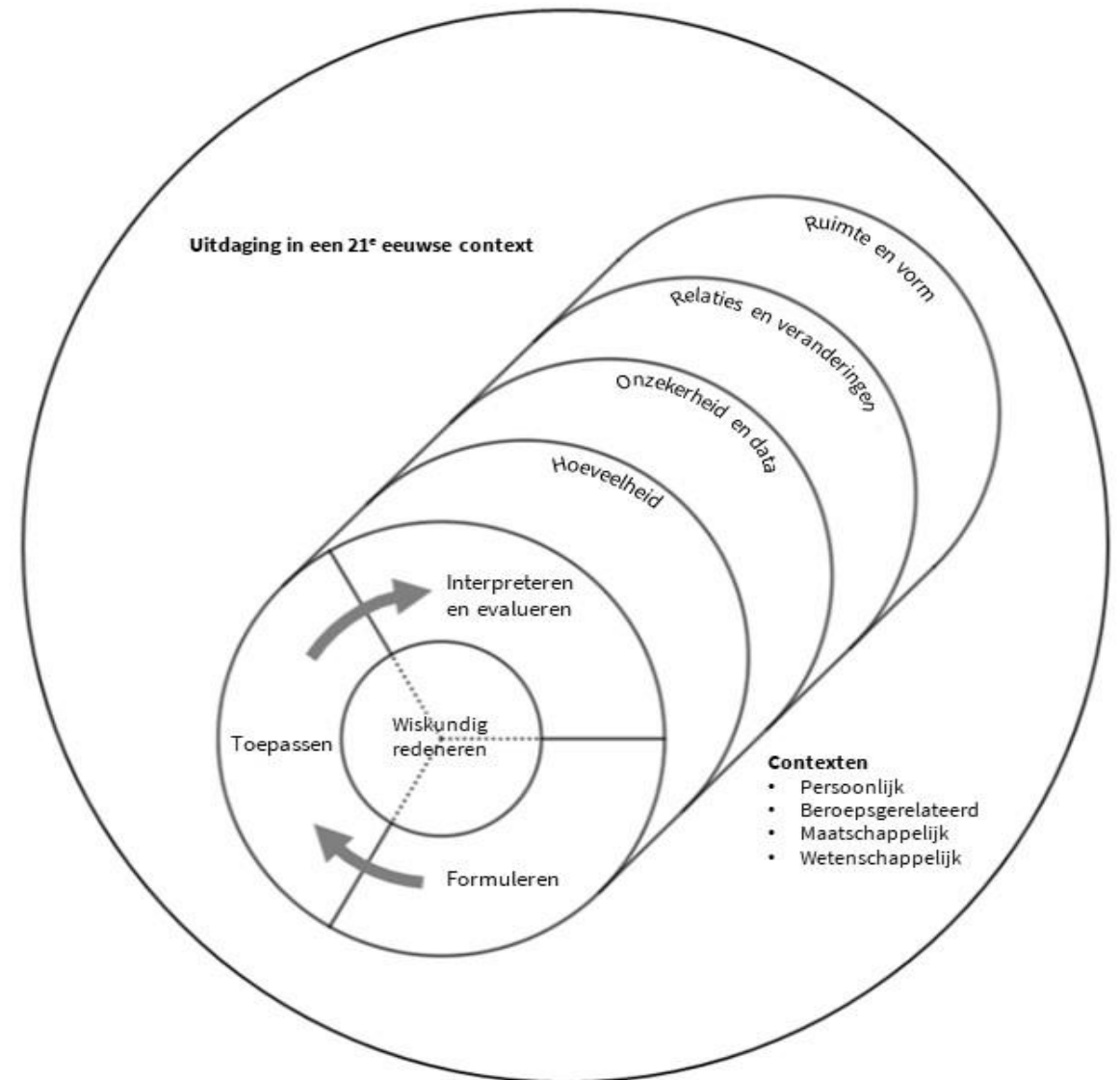
WAT MEET PISA?

- Cognitieve maten
 - **Wiskundige geletterdheid**
 - Leesvaardigheid
 - Wetenschappelijke geletterdheid
 - Creatief denken (2024)
 - Financiële geletterdheid (2024)
- Niet-cognitieve maten
 - Leerlingenvragenlijst (vb. schoolklimaat)
 - Oudervragenlijst (vb. ouderbetrokkenheid)
 - Schoolvragenlijst (vb. schoolgrootte)

WAT MEET PISA?

Wiskundige geletterdheid (wiskunde)

Het vermogen om wiskundig te redeneren en wiskunde te formuleren, toe te passen en te interpreteren om problemen in uiteenlopende situaties in de echte wereld op te lossen. Zij omvat concepten, procedures, feiten en instrumenten om verschijnselen te beschrijven, te verklaren en te voorspellen

Driehoekig patroon

Vraag 2 / 3

Gebruik "Driehoekig patroon" hiernaast. Klik op het juiste antwoord.

Als Alex een vijfde rij aan het patroon toevoegt, wat zou dan het percentage blauwe driehoeken zijn in de vijf rijen van het patroon?

- ☐ 40,0%
- ☐ 50,0%
- ☐ 60,0%
- ☐ 66,7%

Kenmerken Vraag “DRIEHOEKIG PATROON”

Vaardigheid

Formuleren

Processub-schaal

Hoeveelheid (~meetkunde)

Context

Wetenschappen

Moeilijkheid

Niveau 2

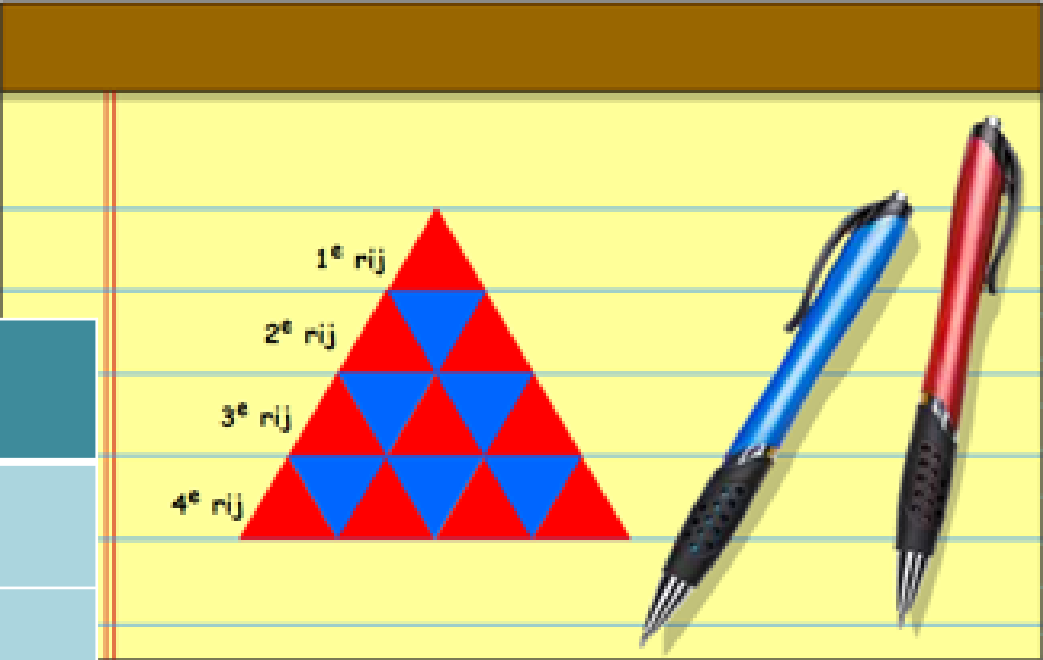
% Correct

65%

DRIEHOEKIG PATROON

Alex tekende het volgende patroon met rode en blauwe driehoeken.

De eerste vier rijen van het patroon worden hieronder getoond.

WAT MEET PISA?

Leesvaardigheid (lezen)

Teksten begrijpen, gebruiken en evalueren, reflecteren over teksten en zich ermee inlaten om een doel te bereiken, om kennis en mogelijkheden te ontwikkelen en om deel te nemen aan de maatschappij

Wetenschappelijke geletterdheid (wetenschappen)

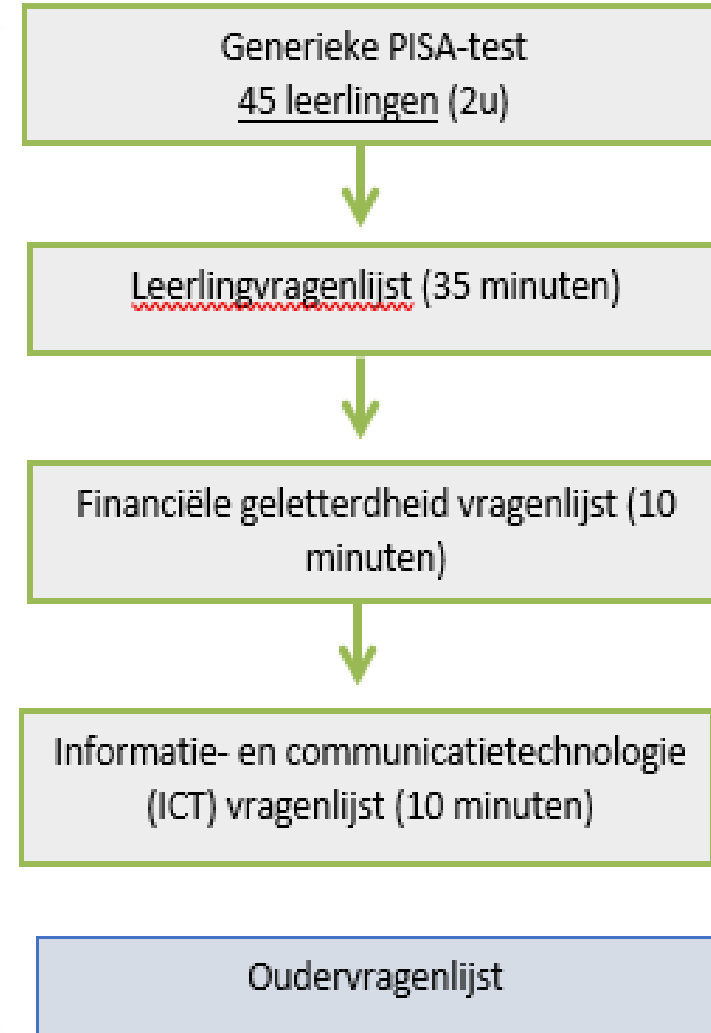
Beheersen van vaardigheden om als kritische burger om te gaan met wetenschappelijke onderwerpen en ideeën. Een wetenschappelijk geletterd persoon is in staat om een zinvolle discussie aan te gaan over wetenschap en technologie. Dit veronderstelt de vaardigheden om fenomenen wetenschappelijk te verklaren, om wetenschappelijk onderzoek te evalueren en op te zetten en om gegevens en bewijzen wetenschappelijk te interpreteren

HOE MEET PISA?

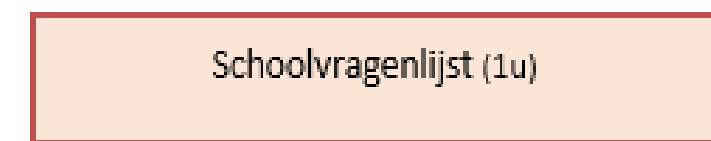
- Cognitieve test:
 - digitaal
 - 2 uur
 - verschillende versies (85% van de versies bevat wiskunde)
 - adaptief design in 3 fasen
- Achtergrondinformatie:
 - leerlingenvragenlijsten
 - schoolvragenlijst
 - oudervragenlijst

Bij 4714 15-jarige leerlingen (geboortjaar 2006) in 172 Vlaamse scholen.

L
E
E
R
L
I
N
G
E
N

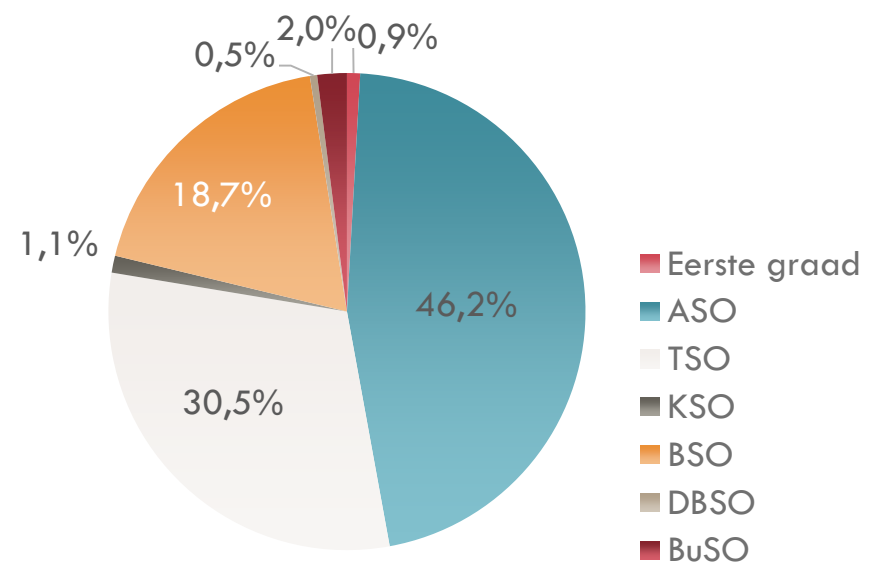
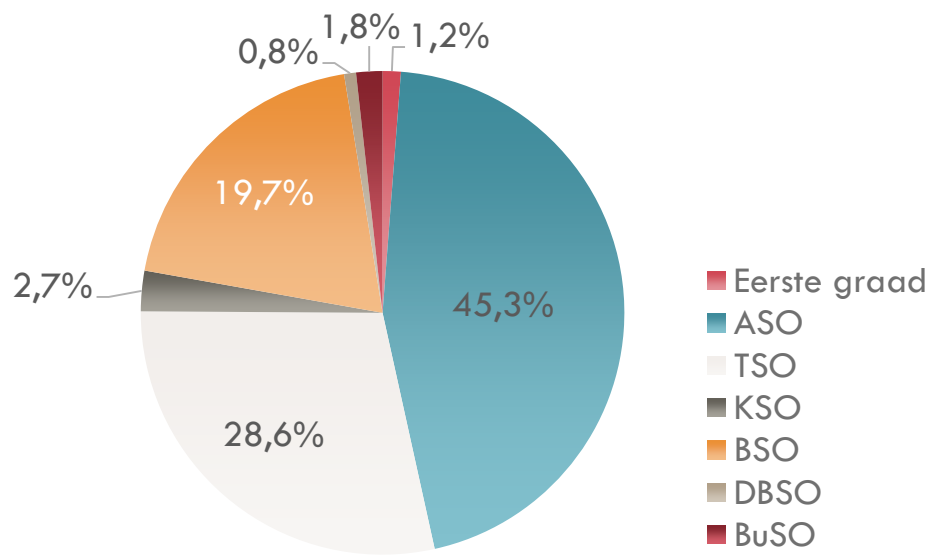
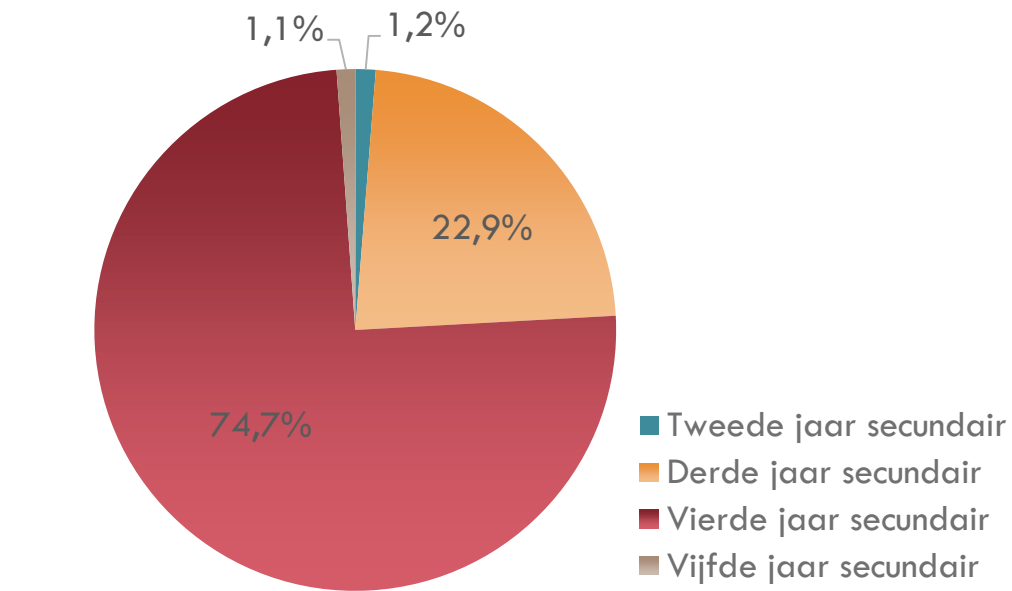
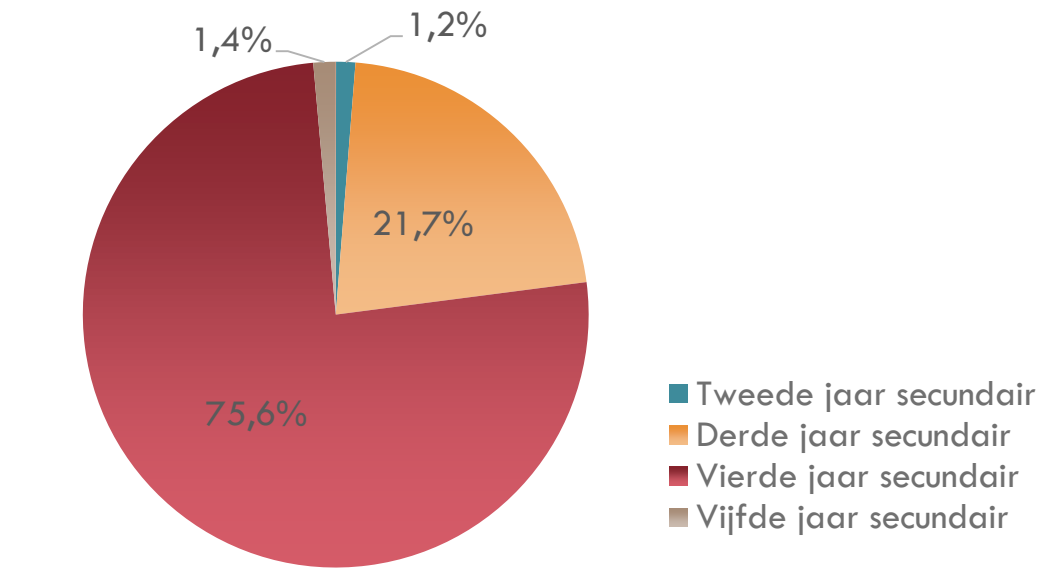

S
C
H
O
O
L

VLAAMS SECUNDAIR ONDERWIJS

VLAAMSE PISA2022 STEEKPROEF

VLAAMS RAPPORT

- Niet alle landen worden opgenomen
 - 37 OESO-landen
 - 3 Belgische regio's
 - de 4 hoogst presterende landen voor wiskunde)
- “Vlaams perspectief”

Vlaams Rapport PISA 2022

PRESTATIES VAN LEERLINGEN

15-jarigen in Vlaanderen

WISKUNDE

Land	Wiskundige geletterdheid	SE	Interval
Singapore	575	1,23	572 - 577
Macao (China)	552	1,10	550 - 554
Chinees Taipei	547	3,78	540 - 554
Hongkong (China)	540	2,99	534 - 546
Japan	536	2,93	530 - 541
Korea	527	3,86	520 - 535
Estland	510	1,98	506 - 514
Zwitserland	508	2,14	504 - 512
Vlaanderen	501	3,04	495 - 507
Canada	497	1,56	494 - 500
Nederland	493	3,77	485 - 500
Ierland	492	2,02	488 - 496
België	489	2,20	485 - 494
Denemarken	489	1,95	485 - 493
Verenigd Koninkrijk	489	2,22	485 - 493
Polen	489	2,27	485 - 493
Oostenrijk	487	2,34	483 - 492
Australië	487	1,78	484 - 491
Tsjechische Republiek	487	2,09	483 - 491
Slovenië	485	1,24	482 - 487
Finland	484	1,86	480 - 488
Duitstalige Gem.	483	5,23	473 - 494
Letland	483	2,03	479 - 487
Zweden	482	2,06	478 - 486
Nieuw-Zeeland	479	1,99	475 - 483
Litouwen	475	1,84	472 - 479
Duitsland	475	3,06	469 - 481
Frankrijk	474	2,49	469 - 479
FWB	474	3,12	468 - 480
Spanje	473	1,50	470 - 476
Hongarije	473	2,51	468 - 478
OESO-gem	472	0,40	472 - 473
Portugal	472	2,35	467 - 477
Italië	471	3,09	465 - 477
Noorwegen	468	2,06	464 - 472
Verenigde Staten	465	4,01	457 - 473
Slowaakse Republiek	464	2,89	458 - 470
IJsland	459	1,58	456 - 462
Israël	458	3,27	451 - 464
Turkije	453	1,59	450 - 456
Griekenland	430	2,34	426 - 435
Chili	412	2,08	408 - 416
Mexico	395	2,27	391 - 399
Costa Rica	385	1,89	381 - 388
Colombia	383	3,03	377 - 389

Significant hoger dan Vlaanderen

Niet significant verschillend van Vlaanderen

Significant lager dan Vlaanderen

UNIVERSITEIT
GENT

Vlaanderen
is onderwijs & vorming

VAKGROEP
ONDERWIJSKUNDE
UGENT

WISKUNDE

- Vlaanderen neemt tussen de 8ste en 11de positie in voor gemiddelde prestatie bij wiskunde
- 7 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 3 landen presteren op hetzelfde niveau
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper = Singapore

Significant hoger dan Vlaanderen
 Niet significant verschillend van Vlaanderen
 Significant lager dan Vlaanderen

Wiskundige geletterdheid

Land	Gemiddelde	SE
Singapore	575	1,23
Macao (China)	552	1,10
Chinees Taipei	547	3,78
Hongkong (China)	540	2,99
Japan	536	2,93
Korea	527	3,86
Estland	510	1,98
Zwitserland	508	2,14
Vlaanderen	501	3,04
Canada	497	1,56
Nederland	493	3,77
Ierland	492	2,02
België	489	2,20
Denemarken	489	1,95
Verenigd Koninkrijk	489	2,22
Polen	489	2,27
...		

LEZEN

Land	Leesvaardigheid Gemiddelde	SE	Interval
Singapore	543	1,87	539 - 546
Ierland	516	2,33	511 - 521
Japan	516	3,18	510 - 522
Korea	515	3,63	508 - 523
Chinees Taipei	515	3,25	509 - 522
Estland	511	2,36	506 - 516
Macao (China)	510	1,35	508 - 513
Canada	507	1,97	503 - 511
Verenigde Staten	504	4,33	495 - 512
Nieuw-Zeeland	501	2,12	497 - 505
Hongkong (China)	500	2,85	494 - 505
Australië	498	2,01	494 - 502
Verenigd Koninkrijk	494	2,37	490 - 499
Finland	490	2,26	486 - 495
Denemarken	489	2,58	484 - 494
Polen	489	2,74	483 - 494
Tsjechische Republiek	489	2,25	484 - 493
Zweden	487	2,49	482 - 492
Zwitserland	483	2,26	479 - 488
Vlaanderen	483	3,46	476 - 490
Italië	482	2,68	476 - 487
Oostenrijk	480	2,67	475 - 486
Duitsland	480	3,61	473 - 487
België	479	2,52	474 - 484
Portugal	477	2,66	471 - 482
Noorwegen	477	2,54	472 - 482
OESO	476	0,45	475 - 476
Letland	475	2,46	470 - 479
Spanje	474	1,65	471 - 478
Frankrijk	474	3,07	468 - 480
Israël	474	3,49	467 - 481
Franse Gem.	474	3,73	466 - 481
Hongarije	473	2,83	467 - 479
Litouwen	472	2,21	468 - 476
Slovenië	469	1,64	465 - 472
Duitstalige Gem.	467	9,34	448 - 485
Nederland	459	4,28	451 - 468
Turkije	456	1,85	452 - 460
Chili	448	2,63	443 - 453
Slowaakse Republiek	447	3,10	441 - 453
Griekenland	438	2,83	433 - 444
IJsland	436	2,06	432 - 440
Mexico	415	2,92	410 - 421

Significant hoger dan Vlaanderen

Niet significant verschillend van Vlaanderen

Significant lager dan Vlaanderen

LEZEN

- Vlaanderen neemt tussen de 14ste en 28ste positie in voor gemiddelde prestatie bij lezen
- 13 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 13 landen en de FWB en de Duitstalige Gemeenschap presteren op hetzelfde niveau
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper = Singapore

Significant hoger dan Vlaanderen
 Niet significant verschillend van Vlaanderen
 Significant lager dan Vlaanderen

Land	Gemiddelde	SE
Singapore	543	1,87
Ierland	516	2,33
Japan	516	3,18
Korea	515	3,63
Chinees Taipei	515	3,25
Estland	511	2,36
Macao (China)	510	1,35
Canada	507	1,97
Verenigde Staten	504	4,33
Nieuw-Zeeland	501	2,12
Hongkong (China)	500	2,85
Australië	498	2,01
Verenigd Koninkrijk	494	2,37
Finland	490	2,26
Denemarken	489	2,58
Polen	489	2,74
Tsjechische Republiek	489	2,25
Zweden	487	2,49
Zwitserland	483	2,26
Vlaanderen	483	3,46
Italië	482	2,68
Oostenrijk	480	2,67
Duitsland	480	3,61
België	479	2,52
Portugal	477	2,66
Noorwegen	477	2,54
OESO	476	0,45
Letland	475	2,46
Spanje	474	1,65
Frankrijk	474	3,07
Israël	474	3,49
Franse Gem.	474	3,73
Hongarije	473	2,83
Litouwen	472	2,21
Slovenië	469	1,64
Duitstalige Gem.	467	9,34
Nederland	459	4,28

WETENSCHAPPEN

Wetenschappelijke geletterdheid

Land	Gemiddelde	SE	Interval
Singapore	561	1,33	559 - 564
Japan	547	2,80	541 - 552
Macao (China)	543	1,11	541 - 545
Chinees Taipei	537	3,31	531 - 544
Korea	528	3,58	521 - 535
Estland	526	2,07	522 - 530
Hongkong (China)	520	2,79	515 - 526
Canada	515	1,93	511 - 519
Finland	511	2,50	506 - 516
Australië	507	1,93	503 - 511
Nieuw-Zeeland	504	2,24	500 - 509
Ierland	504	2,26	500 - 508
Zwitserland	503	2,19	498 - 507
Slovenië	500	1,45	497 - 503
Verenigd Koninkrijk	500	2,38	495 - 504
Verenigde Staten	499	4,32	491 - 508
Polen	499	2,55	494 - 504
Vlaanderen	499	3,33	493 - 506
Tsjechische Republiek	498	2,30	493 - 502
Letland	494	2,30	489 - 498
Denemarken	494	2,50	489 - 499
Zweden	494	2,35	489 - 498
Duitsland	492	3,48	486 - 499
Oostenrijk	491	2,65	486 - 496
België	491	2,48	486 - 495
Nederland	488	4,07	480 - 496
Duitstalige Gem.	487	8,81	470 - 505
Frankrijk	487	2,73	482 - 493
Hongarije	486	2,71	481 - 491
OESO-gem	485	0,44	484 - 485
Spanje	485	1,60	481 - 488
Litouwen	484	2,33	480 - 489
Portugal	484	2,56	479 - 489
FWB	479	3,54	472 - 486
Noorwegen	478	2,37	474 - 483
Italië	477	3,18	471 - 484
Turkije	476	1,93	472 - 480
Israël	465	3,38	458 - 471
Slowaakse Republiek	462	3,03	456 - 468
IJsland	447	1,76	443 - 450
Chili	444	2,47	439 - 448
Griekenland	441	2,77	435 - 446
Colombia	411	3,28	405 - 418
Costa Rica	411	2,42	406 - 416
Mexico	410	2,42	405 - 415

Significant hoger dan Vlaanderen

Niet significant verschillend van Vlaanderen

Significant lager dan Vlaanderen

UNIVERSITEIT
GENT

Vlaanderen
onderwijs & vorming

PISA
VAKGROEP
ONDERWIJSKUNDE
UGENT

WETENSCHAPPEN

- Vlaanderen neemt tussen de 11de en 23ste positie in voor gemiddelde prestatie bij wetenschappen
- 10 landen presteren significant hoger dan Vlaanderen
- 13 landen en de Duitstalige Gemeenschap presteren op hetzelfde niveau
- Alle andere landen presteren significant lager
- Internationale koploper = Singapore

Wetenschappelijke geletterdheid

Land	Gemiddelde	SE
Singapore	561	1,33
Japan	547	2,80
Macao (China)	543	1,11
Chinees Taipei	537	3,31
Korea	528	3,58
Estland	526	2,07
Hongkong (China)	520	2,79
Canada	515	1,93
Finland	511	2,50
Australië	507	1,93
Nieuw-Zeeland	504	2,24
Ierland	504	2,26
Zwitserland	503	2,19
Slovenië	500	1,45
Verenigd Koninkrijk	500	2,38
Verenigde Staten	499	4,32
Polen	499	2,55
Vlaanderen	499	3,33
Tsjechische Republiek	498	2,30
Letland	494	2,30
Denemarken	494	2,50
Zweden	494	2,35
Duitsland	492	3,48
Oostenrijk	491	2,65
België	491	2,48
Nederland	488	4,07
Duitstalige Gem.	487	8,81
Frankrijk	487	2,73
...		

VAARDIGHEIDSNIVEAUS

- Vastgelegd per domein
- Delen de schaal onder in gelijke niveaus (X punten)
- Per niveau kan beschreven worden over welke vaardigheden leerlingen beschikken
- **Referentiepunt (niveau 2)** = de noodzakelijke attitudes en vaardigheden die nodig zijn in de huidige samenleving
 - Laagpresteerder bevinden zich onder niveau 2 en beschikken volgens PISA niet over de noodzakelijke attitudes en vaardigheden om volwaardig te kunnen functioneren in de maatschappij.

Niveau	Wiskunde	Lezen	Wetenschappen	
6	669	698	708	Toppresteerdere
5	607	626	633	
4	545	553	559	
3	482	480	484	Referentiepunt
2	420	407	410	
1a	358	335	335	
1b	295	262	261	Laagpresteerdere
1c	233	189		

VAARDIGHEIDSNIVEAUS

WISKUNDE

LEZEN

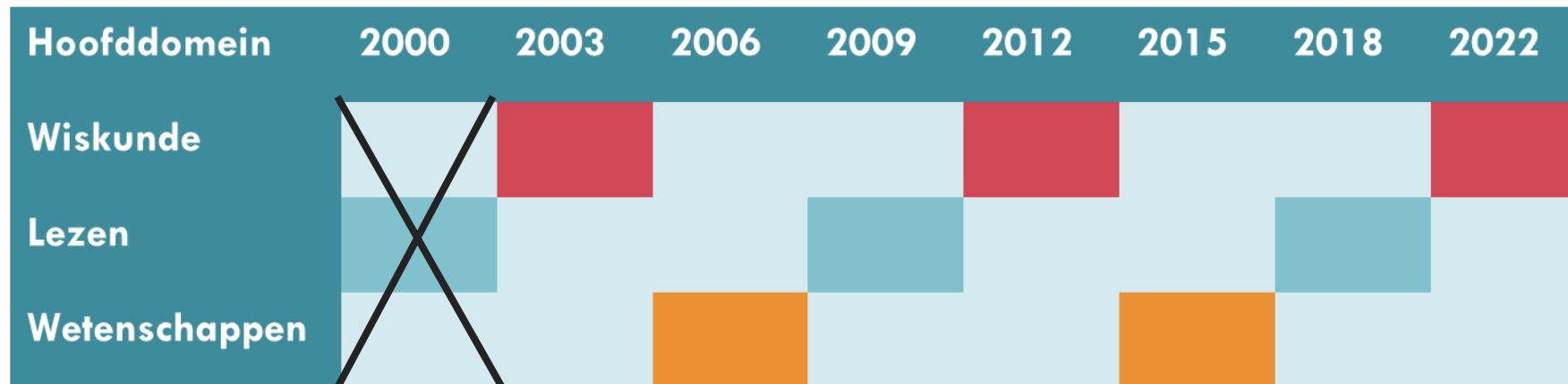
WETEN-
SCHAPPEN

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	OESO	VLAA	OESO	VLAA	OESO	VLAA
Toppresteerders	8,7%	15,0%	7,2%	7,7%	7,5%	8,7%
Laagpresteerders	31,1%	22,4%	26,3%	23,9%	24,5%	20,9%

TRENDS IN DE PRESTATIES VAN LEERLINGEN

- PISA test om de drie jaar dezelfde domeinen
- ➔ Mogelijk om veranderingen doorheen de tijd te bekijken
- **Korte-termijn trends** = 2022 tegenover 2018
- **Lange-termijn trends** = 2022 tegenover 2003 (hoofddomein wiskunde)

KORTE-TERMIJN TRENDS IN DE PRESTATIES VAN LEERLINGEN

Tussen **2018 en 2022** daalt in Vlaanderen de gemiddelde prestatie voor alle domeinen significant

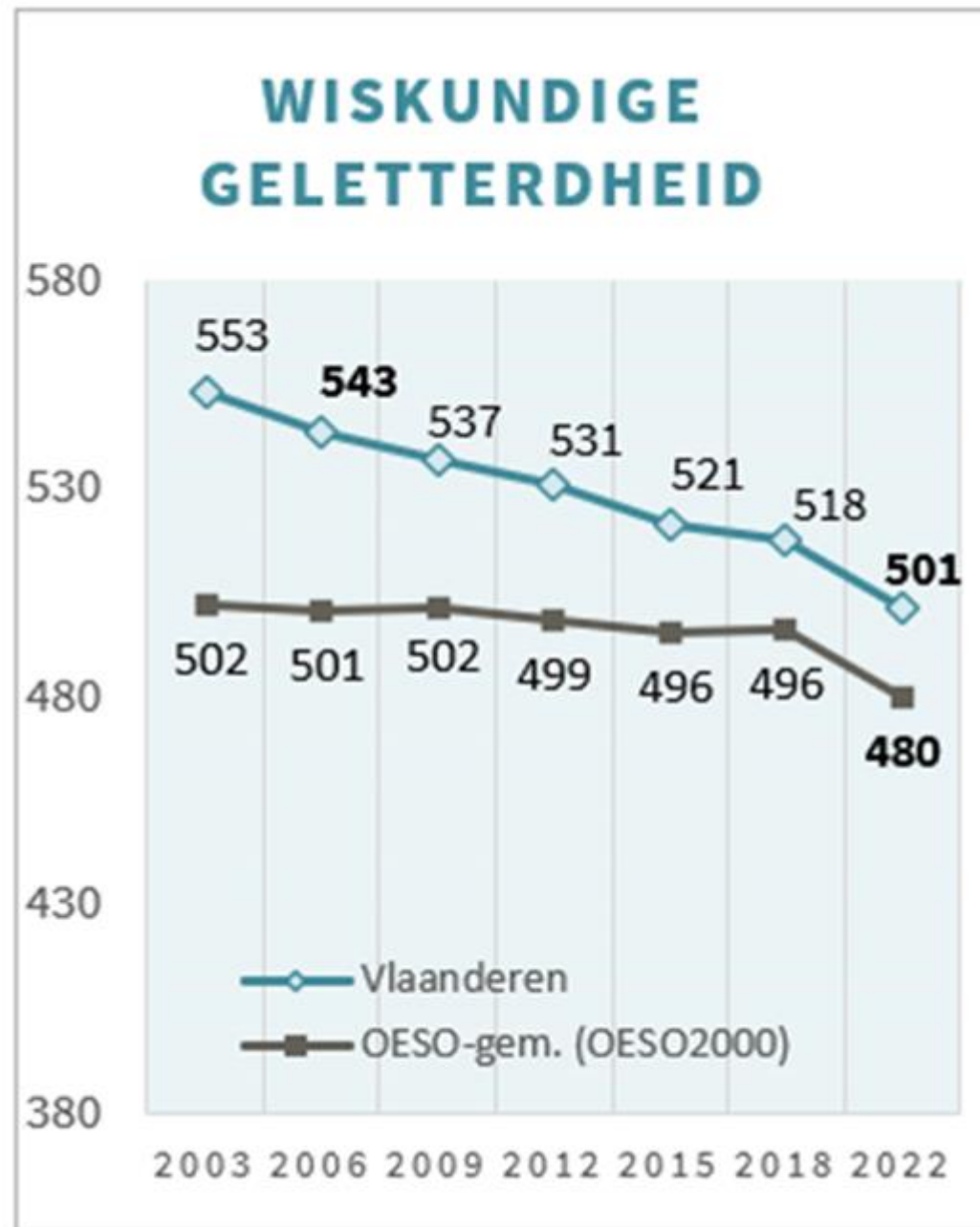
- **wiskunde**: -17 punten (OESO-gem = -15 punten)
- **lezen**: - 19 punten (OESO-gem = -11 punten)
- **wetenschappen**: -11 punten (OESO-gem = niet significant)

WISKUNDE LEERLINGEN

WISKUNDE

Referentiejaar:

- Tussen 2003 en 2022 d
 - Sterkere daling dan he
 - Daling te zien in de me
 - Slechts 2 landen met s
-
- De daling in Vlaanderer
■ 553 -> 531 -> 518 -> 501

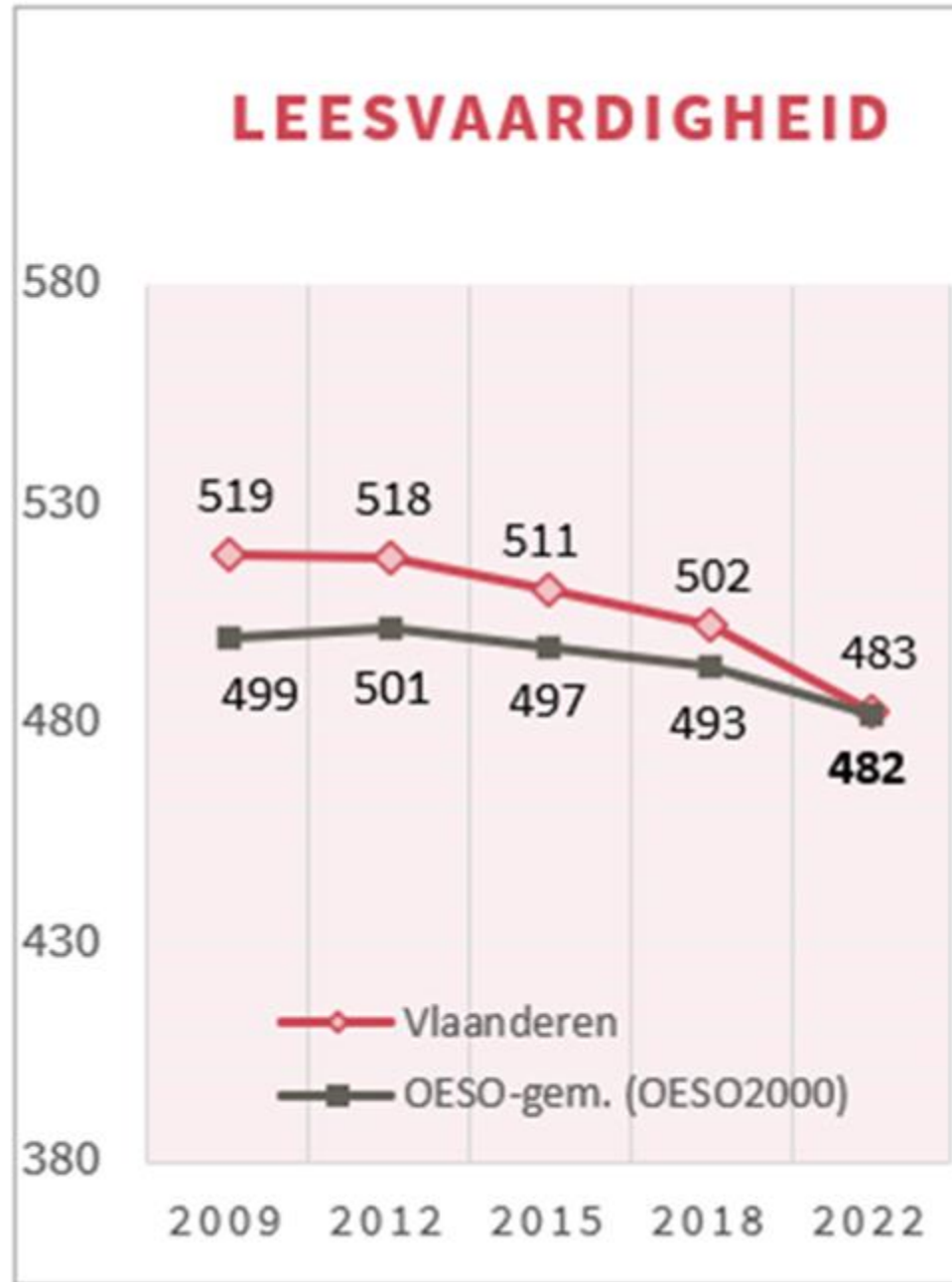

LANGE-TERMIJ LEERLINGEN

LEZEN

Referentiejaar 20

- Tussen 2009 en 2022 daal
- Sterkere daling dan het OI
- Slechts 4 landen met een s
- Daling doet zich voor in de
- Daling in Vlaanderen te zie
 - 519 -> 502 -> 483

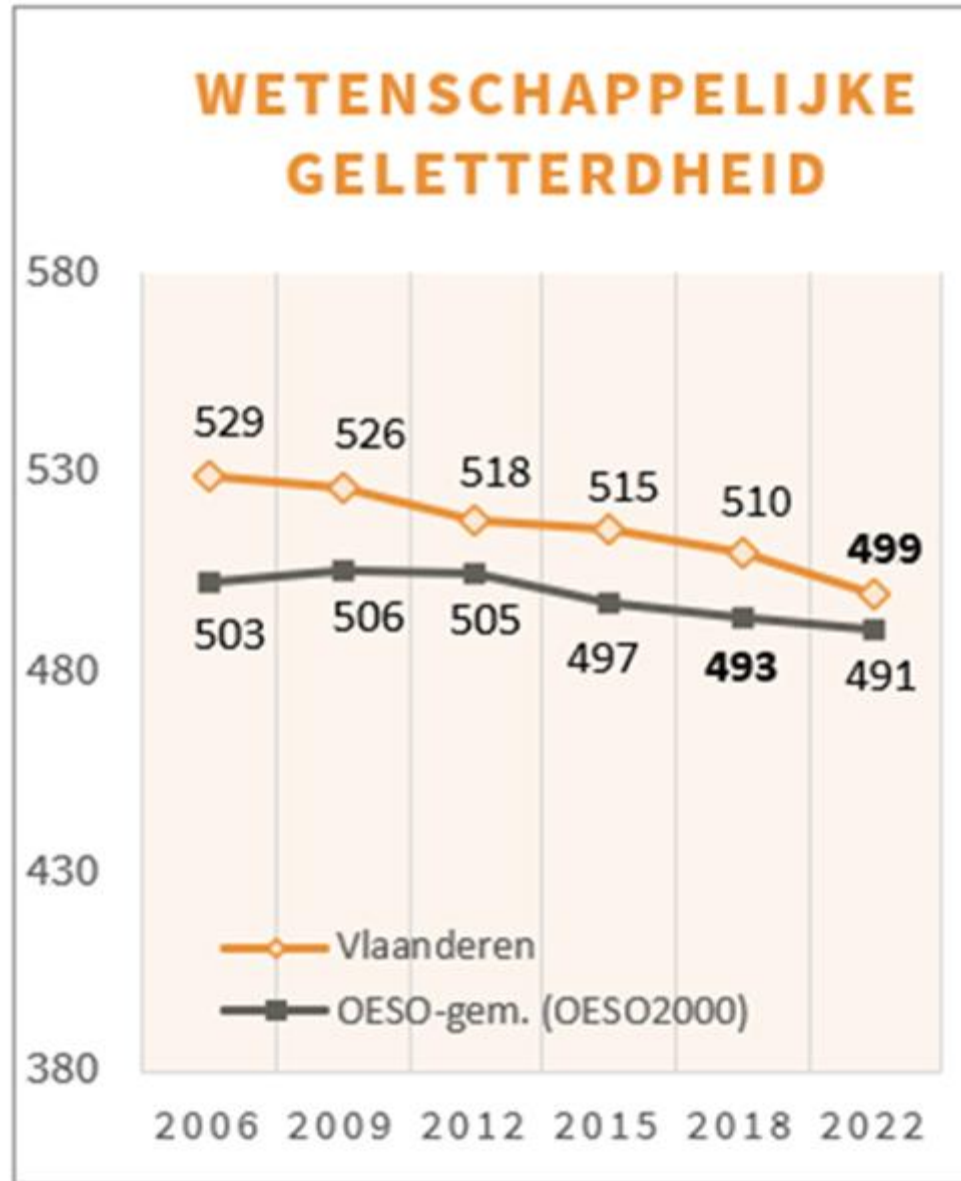

WETENSCHAPPELIJKE LEERLINGEN

WETENSCHAPPELIJKE

Referentiejaar 2006

- Tussen 2006 en 2022 da...
- Sterkere daling dan het (...)
- Slechts 4 landen met een (...)
- Er zijn vrij veel landen w...
- Daling in Vlaanderen te z...
- 529 -> 515 -> 499

Finland
IJsland

-52

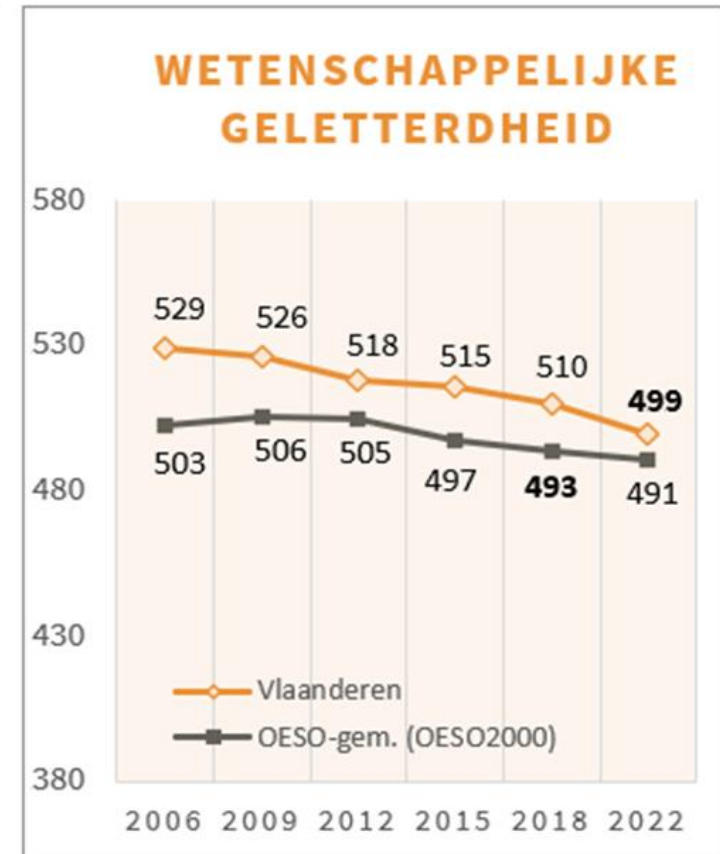
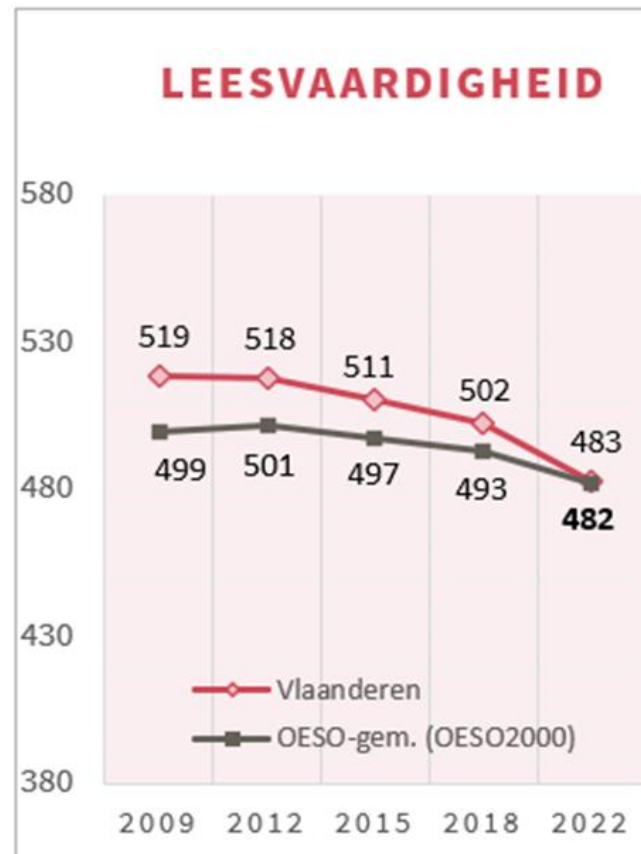
-44

■ Significant verschil

■ Geen significant verschil

LANGE-TERMIJN TRENDS (VLAANDEREN – OESO)

- Voor de 3 domeinen algemene dalende trend, maar voor wiskunde en lezen versterkt deze dalende trend tussen 2018 en 2022

LANGE-TERMIJN TRENDS (VAARDIGHEIDSNIVEAUS)

VLAANDEREN

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	15,0%	34,4%	7,7%	12,5%	8,7%	12,3%
Laagpresteerders	22,4%	11,4%	23,9%	13,4%	20,9%	11,6%

OESO

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	9,6%	15,0%	7,9%	8,4%	8,3%	9,2%
Laagpresteerders	27,7%	20,7%	24,2%	17,1%	22,5%	18,1%

WISKUNDE

- Daling percentage toppresteerders
 - -19,3% (OESO 5,5%)
 - Grootste daling van alle gerapporteerde landen en regio's (2003-2012 én 2012-2022)
- Stijging aantal laagpresteerders
 - 11,0% (OESO: +7,0%)

LANGE-TERMIJN TRENDS (VAARDIGHEIDSNIVEAUS)

VLAANDEREN

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	15,0%	34,4%	7,7%	12,5%	8,7%	12,3%
Laagpresteerders	22,4%	11,4%	23,9%	13,4%	20,9%	11,6%

OESO

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	9,6%	15,0%	7,9%	8,4%	8,3%	9,2%
Laagpresteerders	27,7%	20,7%	24,2%	17,1%	22,5%	18,1%

LEZEN

- Daling percentage toppresteerders
 - -4,8% tussen 2009 en 2022
 - OESO niet significant
 - hoofdzakelijk te wijten aan daling in het aandeel toppresteerders tussen 2018 en 2022
- Stijging aandeel laagpresteerders
 - +10,5% tussen 2009 en 2022
 - OESO: +7,1%

LANGE-TERMIJN TRENDS (VAARDIGHEIDSNIVEAUS)

VLAANDEREN

Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	15,0%	34,4%	7,7%	12,5%	8,7%	12,3%
Laagpresteerders	22,4%	11,4%	23,9%	13,4%	20,9%	11,6%

OESO

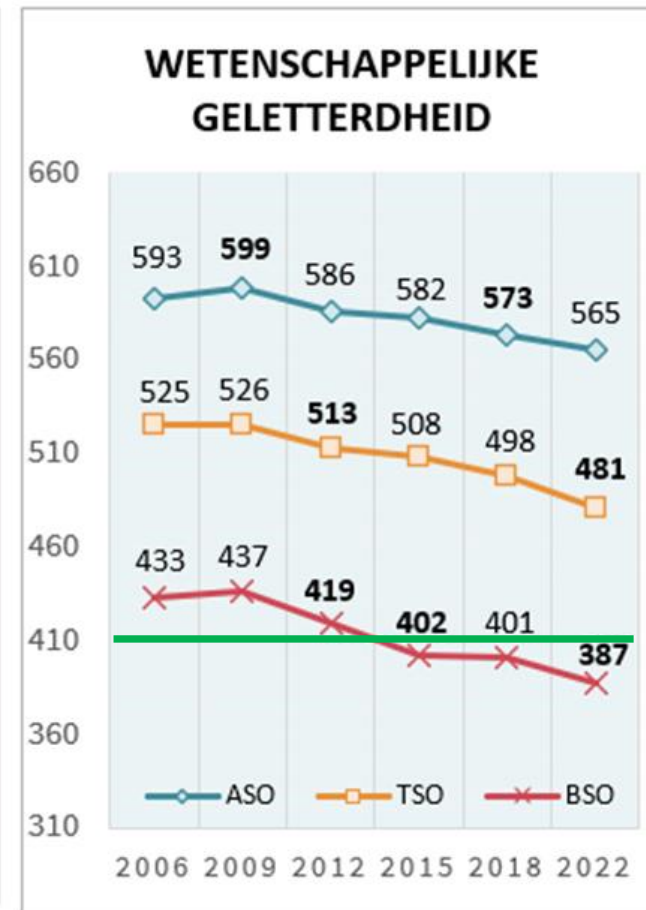
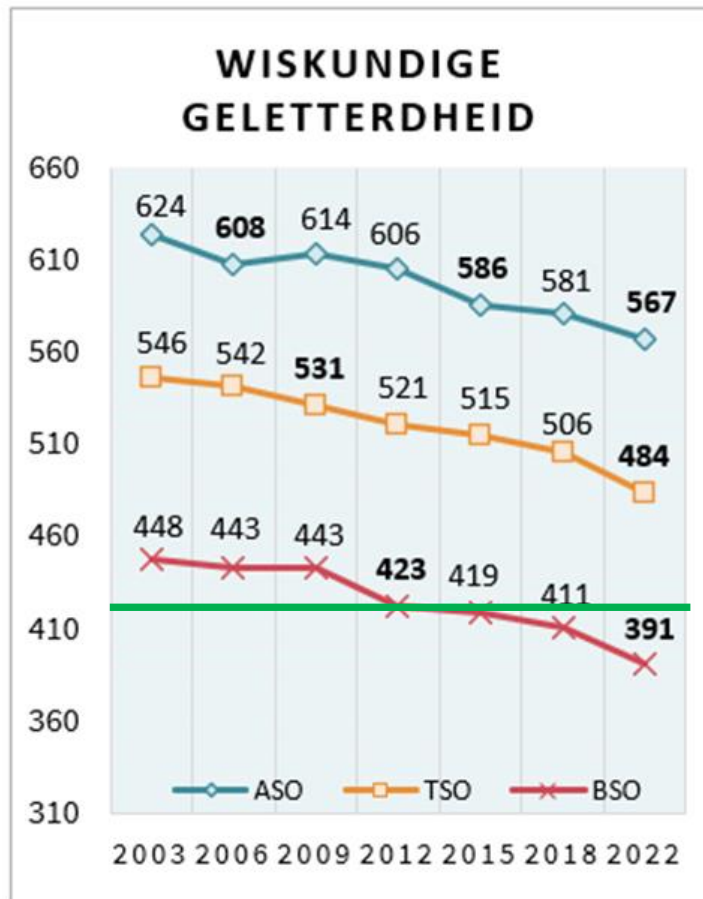
Niveau	Wiskunde		Lezen		Wetenschappen	
	2022	2003	2022	2009	2022	2006
Toppresteerders	9,6%	15,0%	7,9%	8,4%	8,3%	9,2%
Laagpresteerders	27,7%	20,7%	24,2%	17,1%	22,5%	18,1%

WETEN- SCHAPPEN

- Aandeel toppresteerders daalt
- -3,6%
- OESO niet significant
- Daling is hoofdzakelijk te wijten aan daling in het aandeel toppresteerders tussen 2015 en 2022 (OESO: NS)
- Het aantal laagpresteerders stijgt in Vlaanderen
- +9,2%
- OESO +4,4%

LANGE-TERMIJN TRENDS (ONDERWIJSVORMEN)

- Voor de 3 domeinen is er een algemene dalende trend voor alle onderwijsvormen

VERSCHILLEN IN PRESTATIES TUSSEN LEERLINGEN

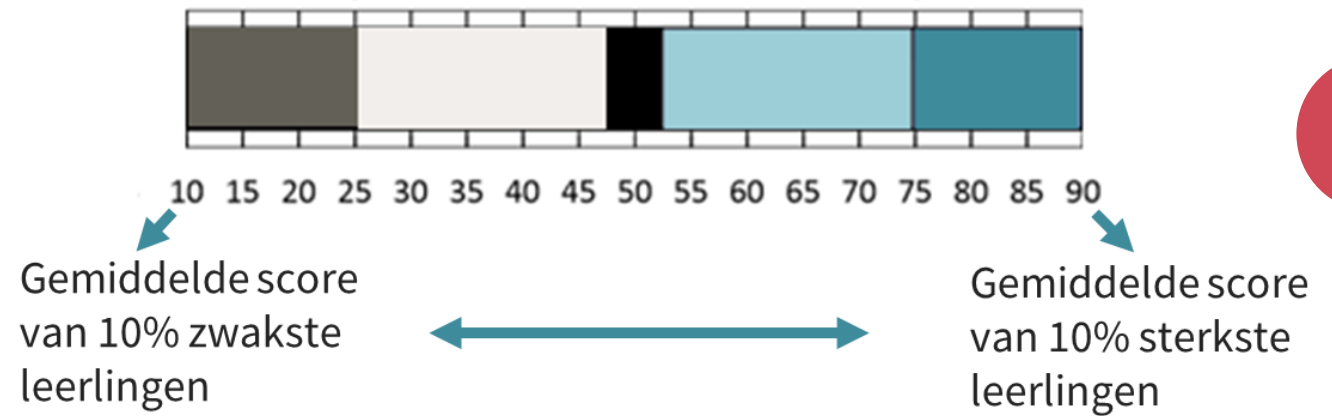
15-jarigen in Vlaanderen

VERSCHILLEN IN PRESTATIES TUSSEN LEERLINGEN

- Verschil zwakke – sterke leerlingen
- Verschil jongens – meisjes
- Verschil sociaal-economische status
- Migratiestatus
- Thuistaal

SPREIDING BINNEN DE SCORES (ZWAKKE VERSUS STERKE LLN)

- De spreiding in de scores toont het verschil tussen de prestatie van de 10% sterkste leerlingen en de 10% zwakste leerlingen.

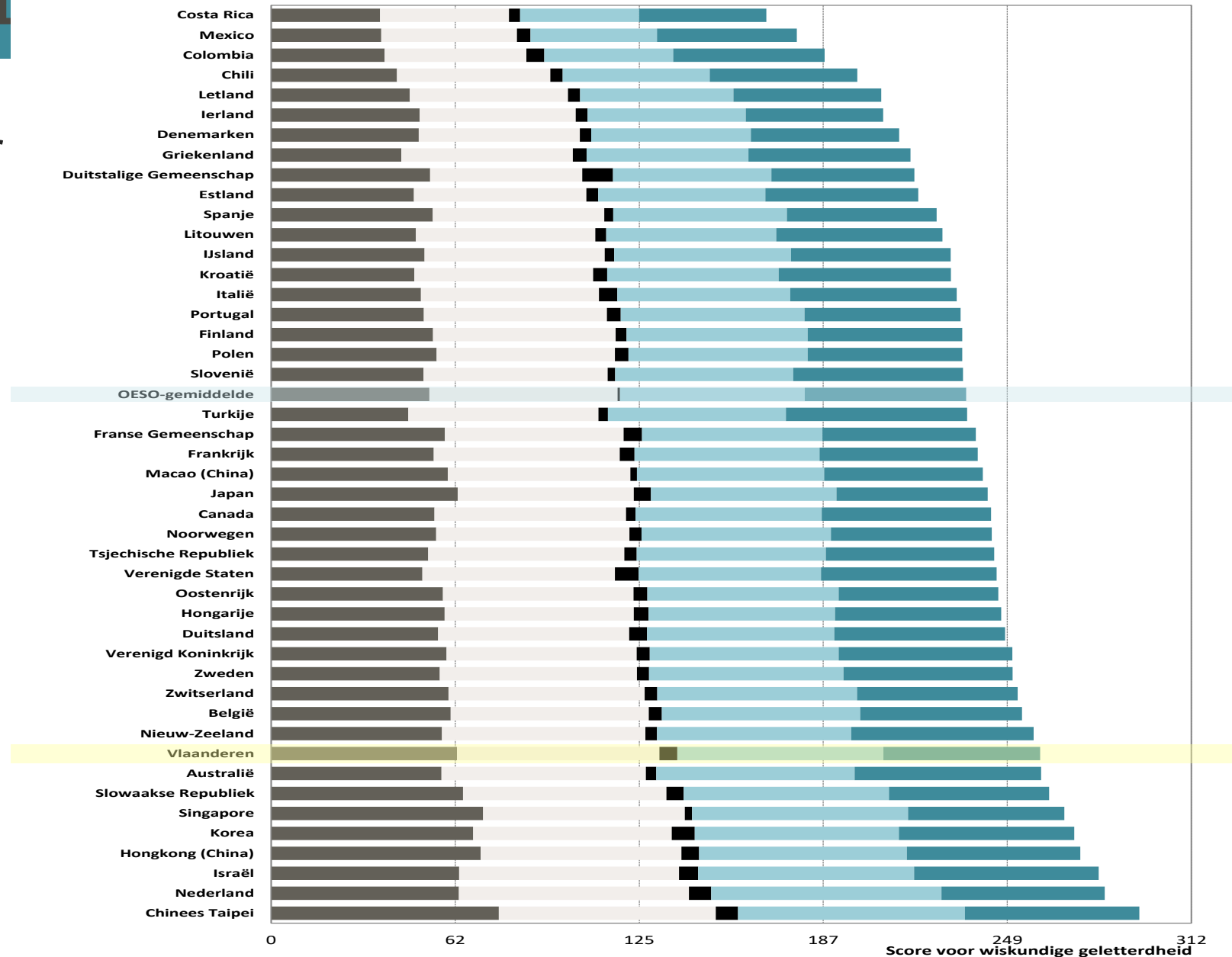
	Gemiddelde score 10% zwakste	Gemiddelde score 10% sterkste	Verskil
Vlaanderen	367	627	260
OESO-gemiddelde	355	590	235

SPREIDING BINNEN VERSUS STERKE

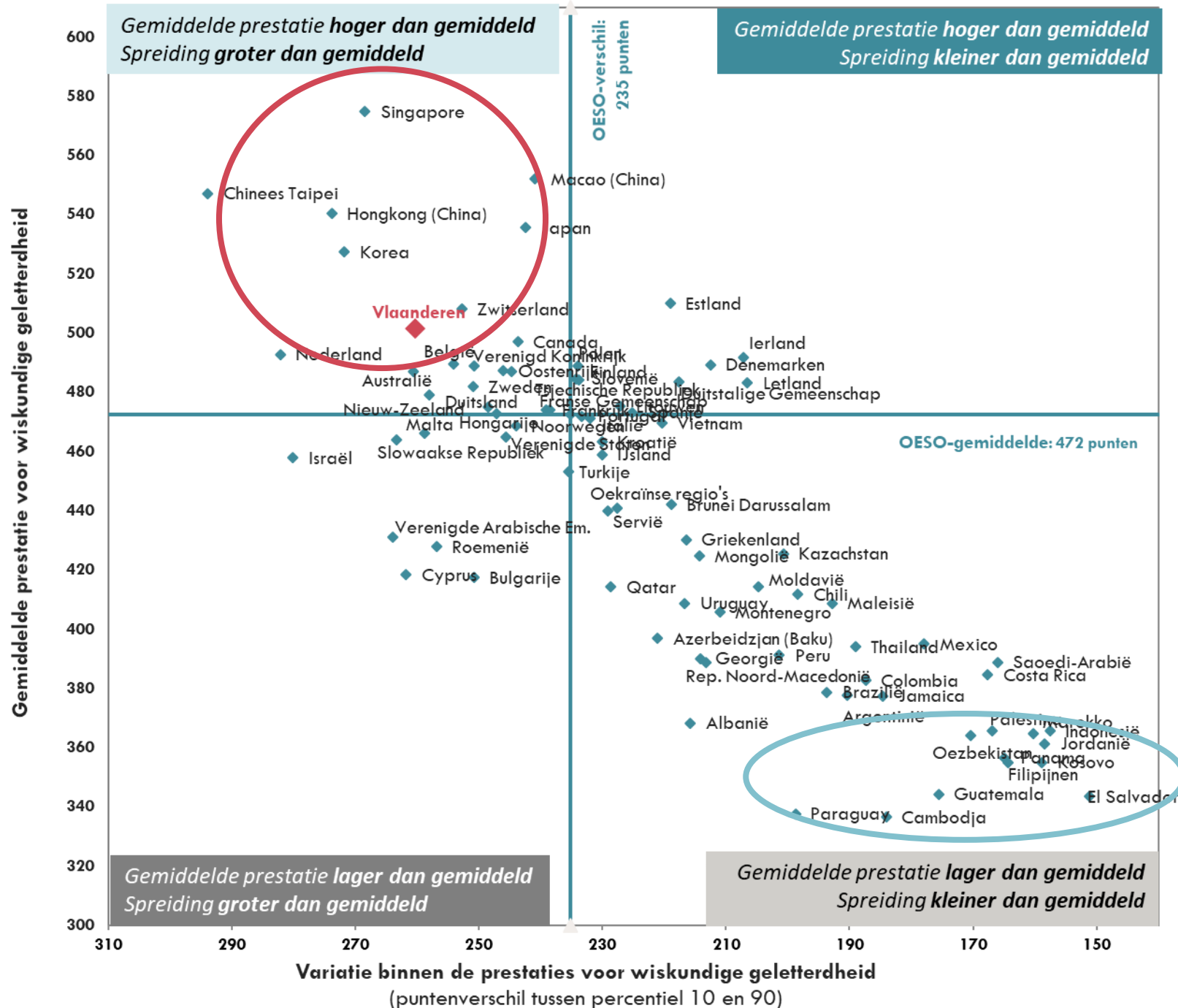
Net als Vlaanderen zijn er nog 8 andere referentielanden waar de kloof in de wiskunde-prestaties 260 punten of meer bedraagt

A = Verschil tussen percentiel 10 en 25
B = Verschil tussen percentiel 25 en gemiddelde
C = Gemiddelde + 95% betrouwbaarheidsinterval
D = Verschil tussen gemiddelde en percentiel 75
E = Verschil tussen percentiel 75 en 90

Percentielen
10p 25p Gem+interval 75p 90p
A B C D E

(ZWAKKE

Vlaanderen

- Hoge gemiddelde score voor wiskunde
- Groot puntenverschil tussen sterke en zwakke leerlingen
- Landen die **gemiddeld laag scoren**, hebben ook kleiner puntenverschil tussen sterke en zwakke leerlingen
- Gelijkaardig voor lezen en wetenschappen

TRENDS IN DE SPREIDING BINNEN DE SCORES

KORTE-TERMIJN TRENDS

- Tussen 2018 en 2022 veranderde in Vlaanderen de kloof in de prestaties tussen sterke en zwakke leerlingen voor geen enkel domein
- Voor wiskunde en lezen gaan de prestaties van zowel de sterke als van de zwakke leerlingen significant achteruit

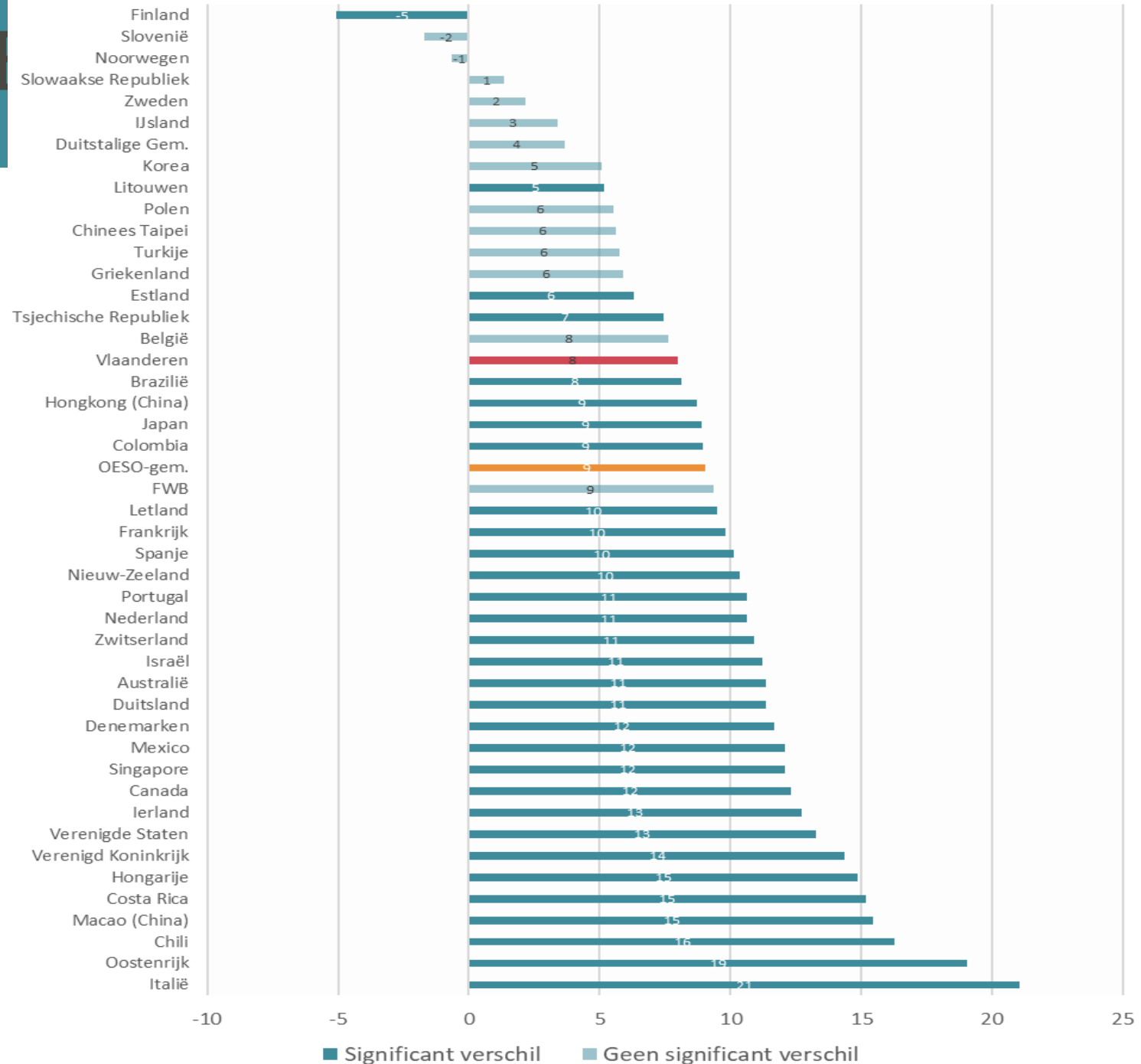
LANGE-TERMIJN TRENDS

- De kloof in de prestaties tussen sterke en zwakke leerlingen wordt groter voor wetenschappen; voor lezen en wiskunde verandert die niet
- Voor wiskunde en lezen gaan de prestaties van zowel de sterke als van de zwakke leerlingen significant achteruit. Ook voor wetenschappen worden alle leerlingengroepen zwakker, maar de zwakkere groep gaat meer achteruit dan de sterkere.

VERSCHILLEN TUSSEN

WISKUNDE

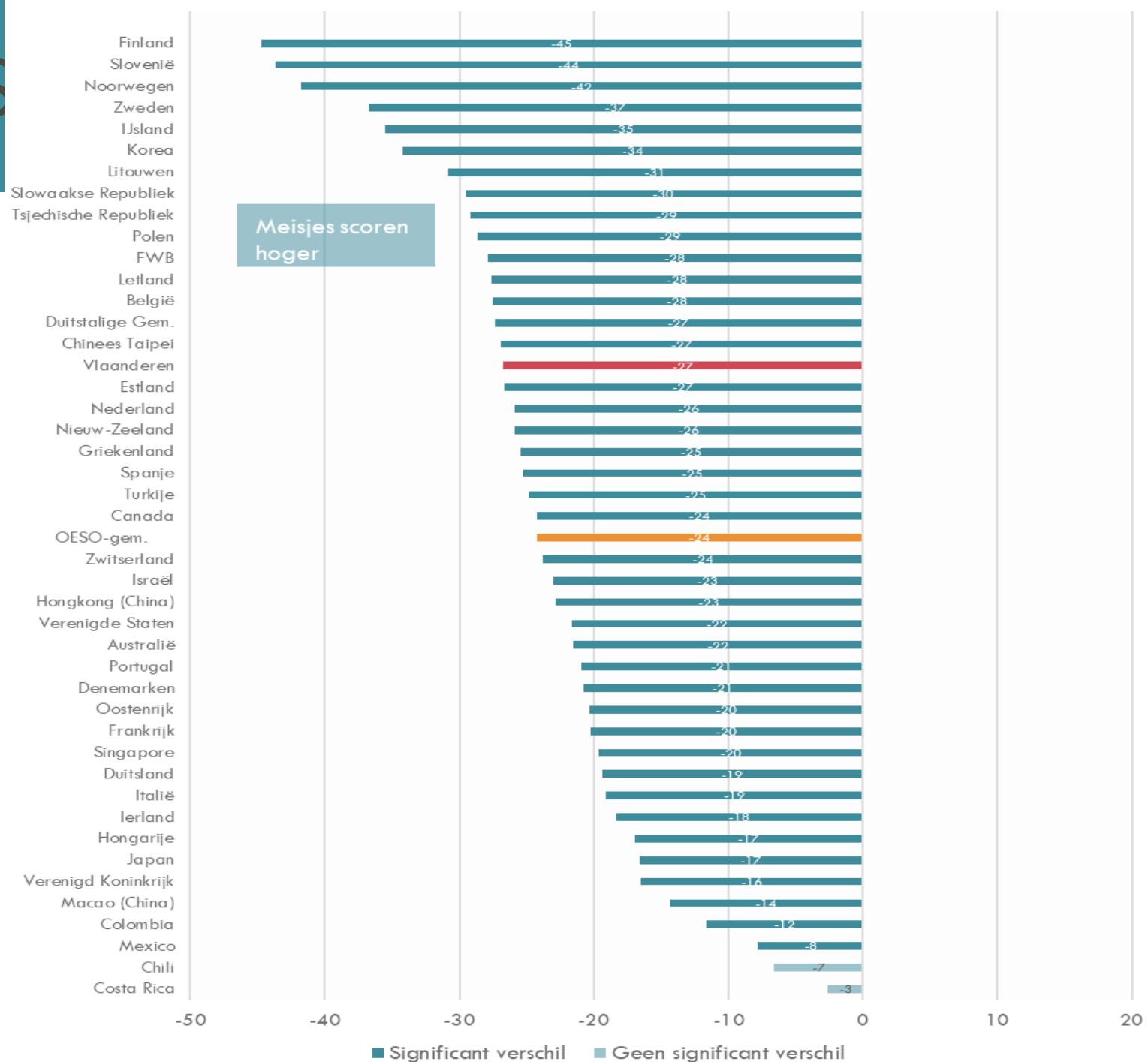
- In Vlaanderen **geen significant verschil in de wiskundeprestaties tussen jongens en meisjes**
- Overheen de OESO-landen scoren jongens 9 punten hoger dan meisjes
- Het percentage **toppresteerders voor wiskunde ligt in Vlaanderen bij jongens (17,7%) hoger** dan bij meisjes (12,6%)
- In Vlaanderen geen verschil tussen jongens en meisjes in percentage laagpresteerders bij wiskunde

VERSCHILLEN TUSS

LEZEN

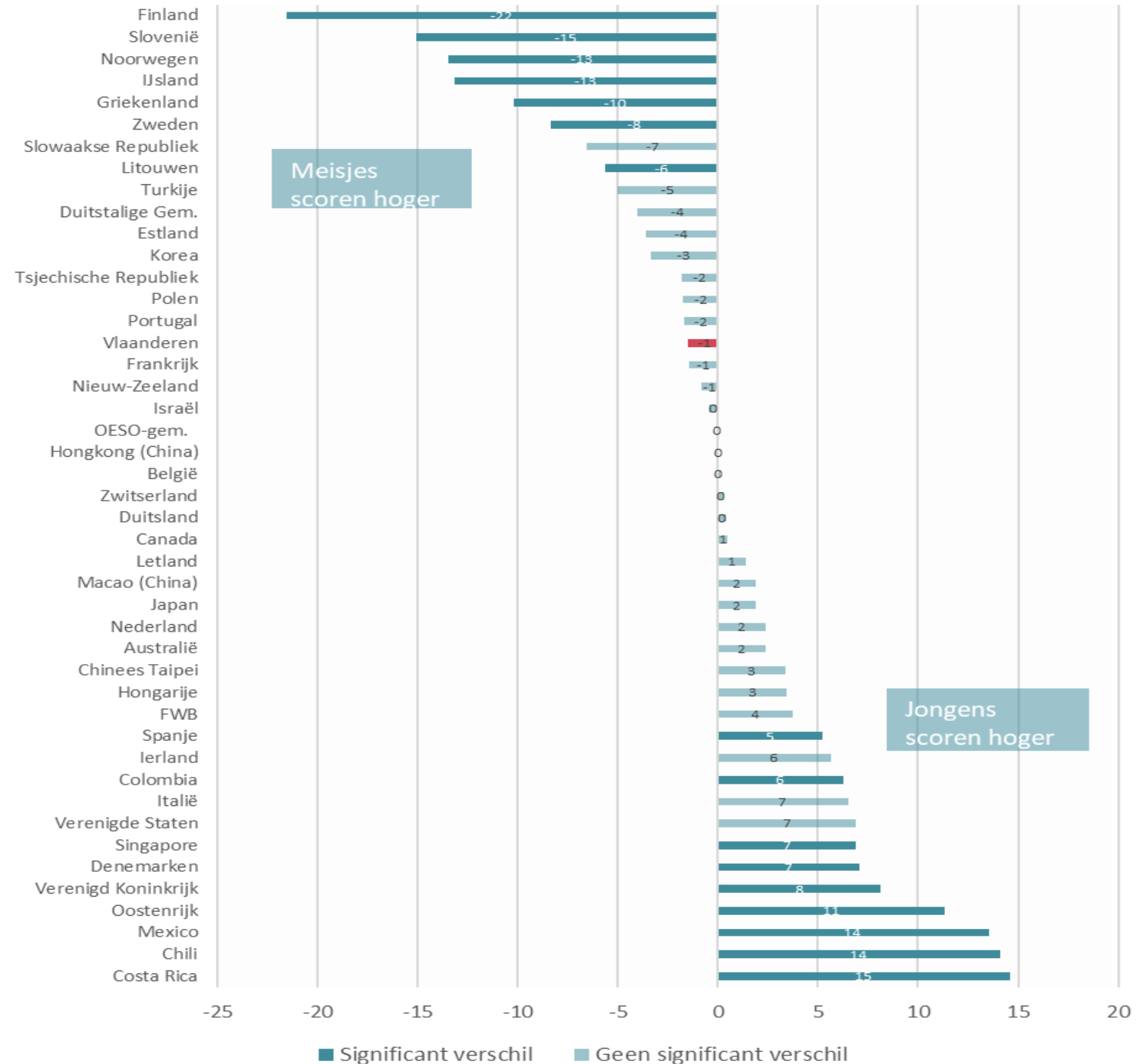
- In Vlaanderen scoren **meisjes 27 punten hoger dan jongens voor leesvaardigheid**
- In de meeste landen presteren meisjes significant beter voor lezen dan jongens
- Het percentage **toppresteerders voor lezen ligt in Vlaanderen** hoger bij meisjes (9,1%) dan bij jongens (6,1%)
- Het percentage **laagpresteerders voor lezen ligt hoger bij jongens (28,7%)** dan bij meisjes (19,5%)

VERSCHILLEN TUSSEN

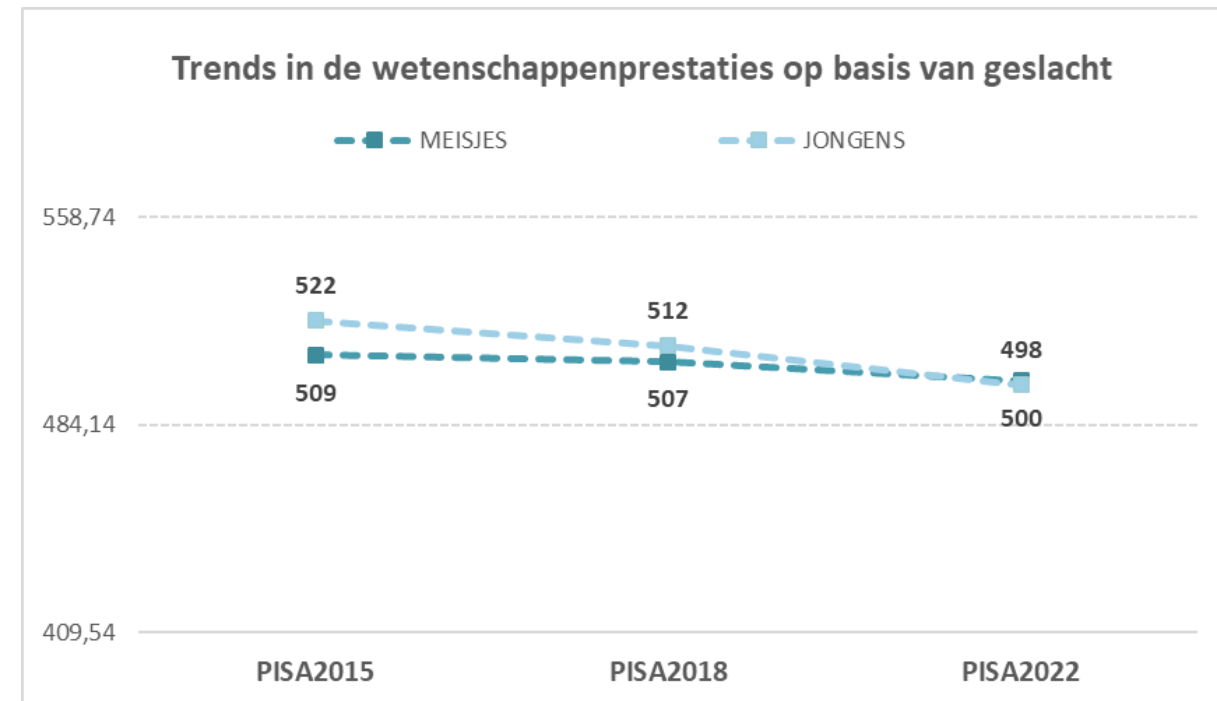
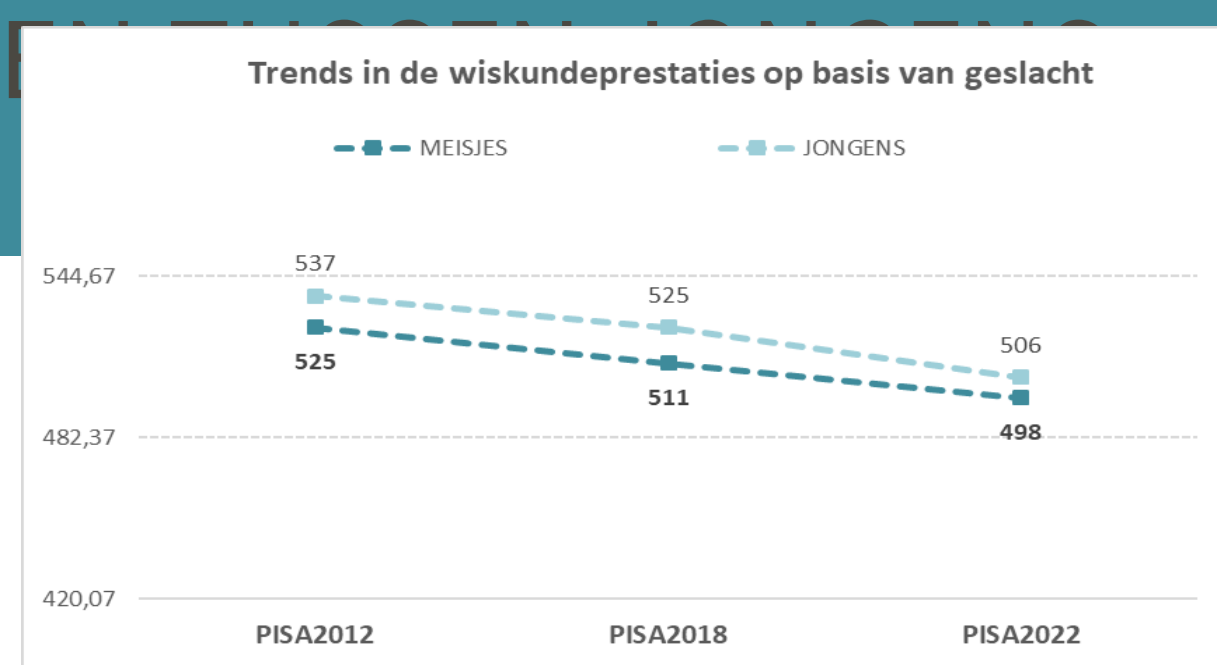
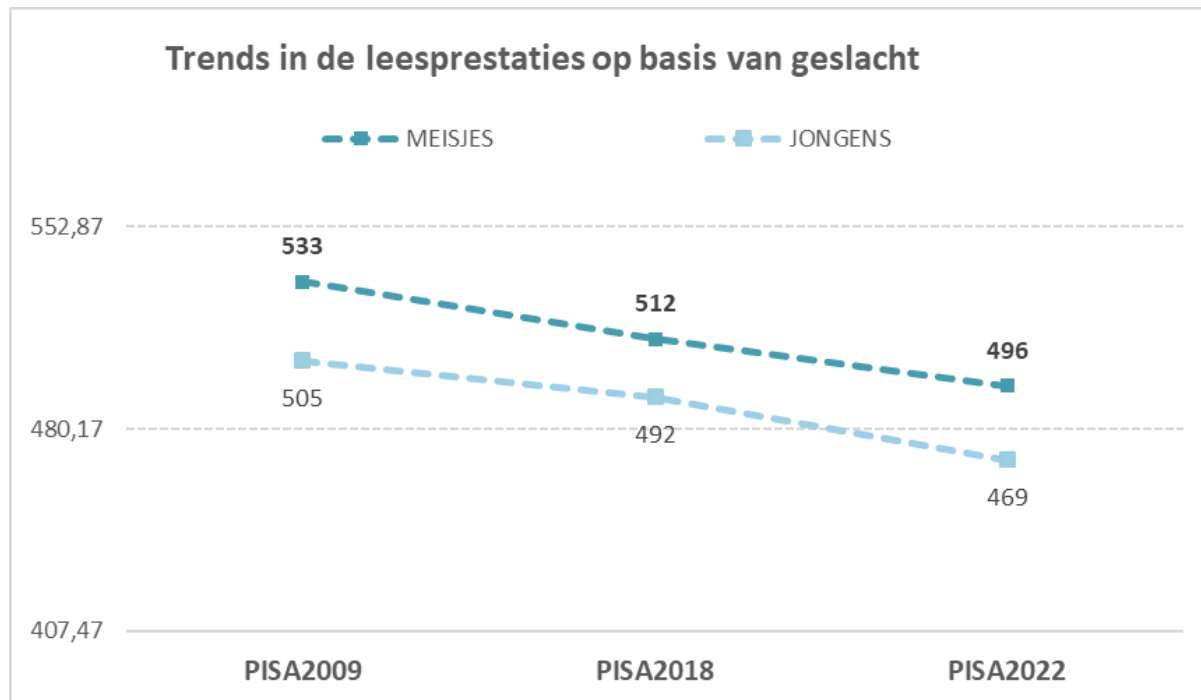
WETENSCHAPPEN

- In Vlaanderen geen significante verschillen in de wetenschappen-prestaties van jongens en meisjes; net zoals overheen alle OESO-landen
- Ook bij het percentage toppresteerders of het percentage laagpresteerders zijn er in Vlaanderen geen verschillen tussen jongens en meisjes

TRENDS IN DE VERSCHILLENDE PRESTATIES VAN JONGENS EN MEISJES

- Voor **wiskunde en wetenschappen** wordt de **kloof in de prestaties tussen jongens en meisjes kleiner**.
- Voor alle domeinen dalen de prestaties van zowel jongens als meisjes.

VERSCHILLEN OP BASIS VAN SOCIAAL-ECONOMISCHE STATUS

Sociaal-economische thuissituatie – PISA SES-index

Hoogste beroepsstatus ouders

Hoogste opleidingsniveau ouders

Economische, educatieve en culturele bezittingen waarover leerlingen thuis beschikken

Socio-economische eerlijkheid

= de mate waarin leerlingen uit alle socio-economische milieus dezelfde kansen krijgen om zo goed mogelijk te presteren

= het percentage in de spreiding (verschillen in) de wiskundescores dat verklaard wordt door de socio-economische status van de leerling

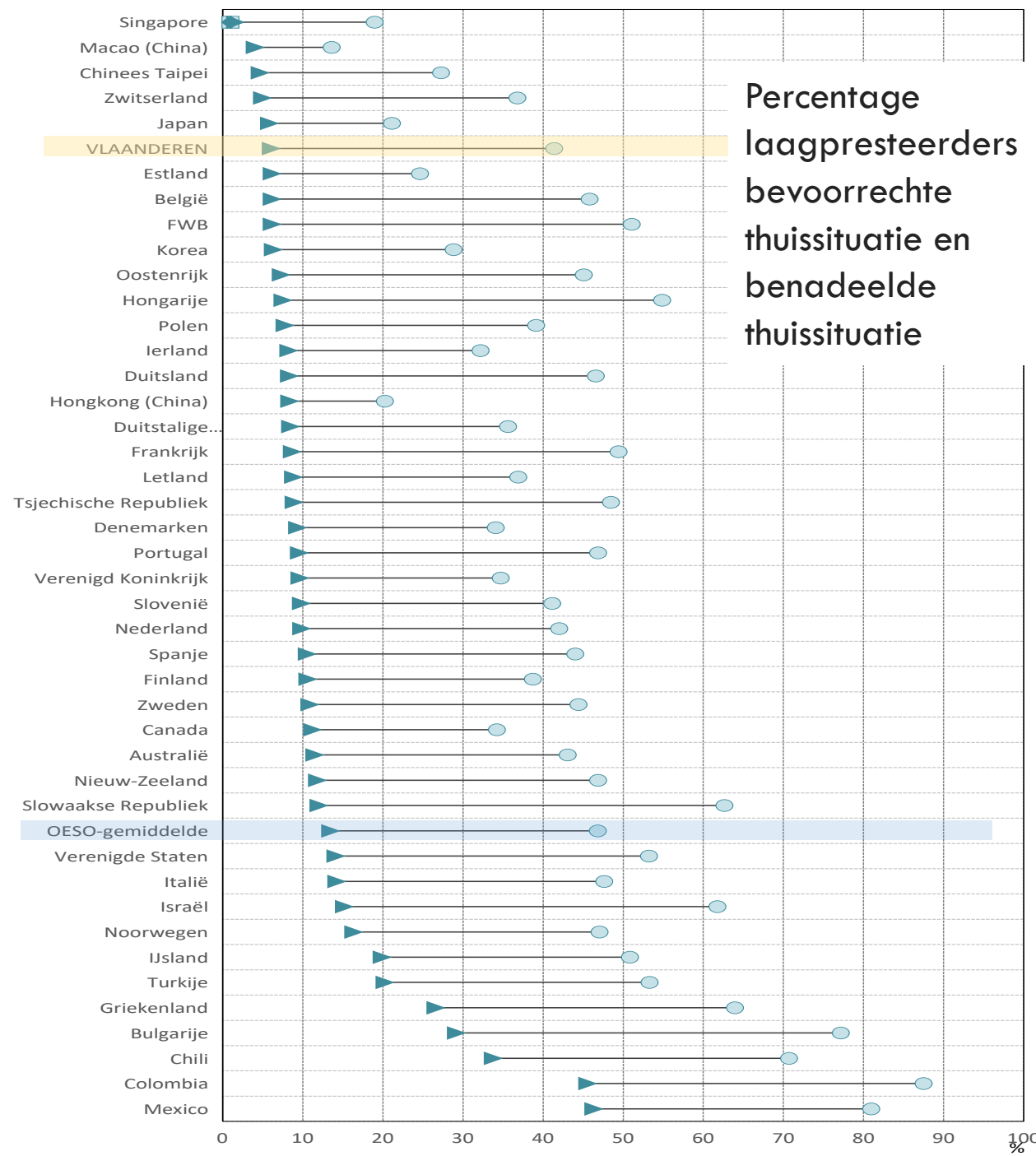
▪ **Vlaanderen:** 18,8 %

▪ Hoger dan OESO-gem (15,5%)

➔ **Lagere socio-economische eerlijkheid**

VERSCHILLEN OP BASIS VAN ECONOMISCHE STATUS

- Op basis van de PISA SES-index opdeling in 4 gelijke groepen (kwartielen/25%),
- De leerlingen uit de groep met de 25% hoogste scores = leerlingen in de meest bevoorrechte gezinnen
- Leerlingen uit de groep met de 25% laagste scores = leerlingen in de meest benadeelde gezinnen
- In Vlaanderen is slechts 6% van de leerlingen uit de meest bevoorrechte gezinnen een laagpresteerder voor wiskunde, tegenover 41% van de leerlingen uit de meest benadeelde gezinnen
- Overheen de OESO-landen liggen de percentages op 14% en 47%,

TRENDS IN DE VERSCHILLEN OP BASIS VAN SES

KORTE-TERMIJN TRENDS

- Tussen 2018 en 2022 verandert in Vlaanderen de kloof in de wiskundeprestaties op basis van sociaal-economische status niet
- Ook de prestaties van de leerlingen uit de minst bevoorrechte sociaal-economische gezinnen verandert niet, maar de prestaties van de leerlingen uit de meest bevoorrechte milieus gaat tussen 2018 en 2022 significant achteruit

LANGE-TERMIJN TRENDS

- Tussen 2012 en 2022 verandert in Vlaanderen de kloof in de wiskundeprestaties op basis van sociaal-economische status niet,
- Maar de prestaties van zowel de meest bevoorrechte als van de minst bevoorrechte leerlingen ging significant achteruit,

VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

PISA operationaliseert de herkomst van leerlingen op basis van hun geboorteland en dat van hun beide ouders

Autochtone leerling

Leerlingen waarvan minstens één ouder geboren is in het land van de testafname.

Leerling met een migratie- achtergrond

Leerlingen geboren in het land van de testafname, maar waarvan de beide ouders in een ander land geboren zijn (tweede generatie) of leerlingen niet geboren in het land van de testafname, waarvan beide ouders ook in een ander land zijn geboren (eerste generatie).

OESO-landen:

13% leerlingen met een migratieachtergrond
8% tweede-generatie
5% eerste-generatie

Vlaamse steekproef:

18% leerlingen met een migratieachtergrond
10% tweede-generatie
8% eerste-generatie

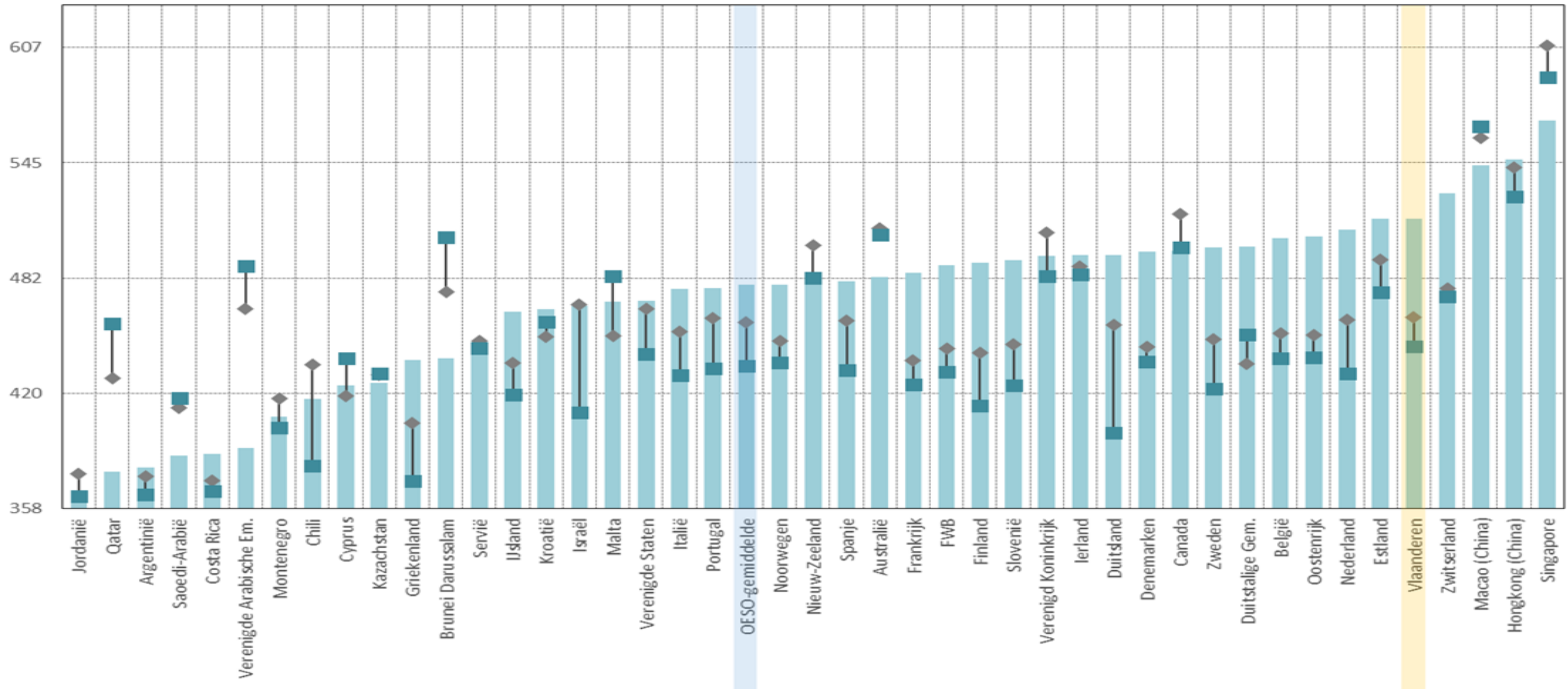
VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

- In de meeste OESO-landen (19 van de OESO-landen met meer dan vijf procent leerlingen met een migratieachtergrond) presteren de autochtone leerlingen significant beter dan de leerlingen met een migratieachtergrond;
- De prestatieverschillen tussen de migrantengroepen variëren opmerkelijk overheen de landen;
- In de meeste landen presteren de tweede generatie leerlingen beter dan de eerste generatie leerlingen.
- **Vlaanderen behoort tot de groep landen met het grootste verschil tussen autochtone leerlingen en tweede generatie leerlingen** (meer dan 50 punten),

VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

%

Autochtone leerlingen 2de generatie 1ste generatie

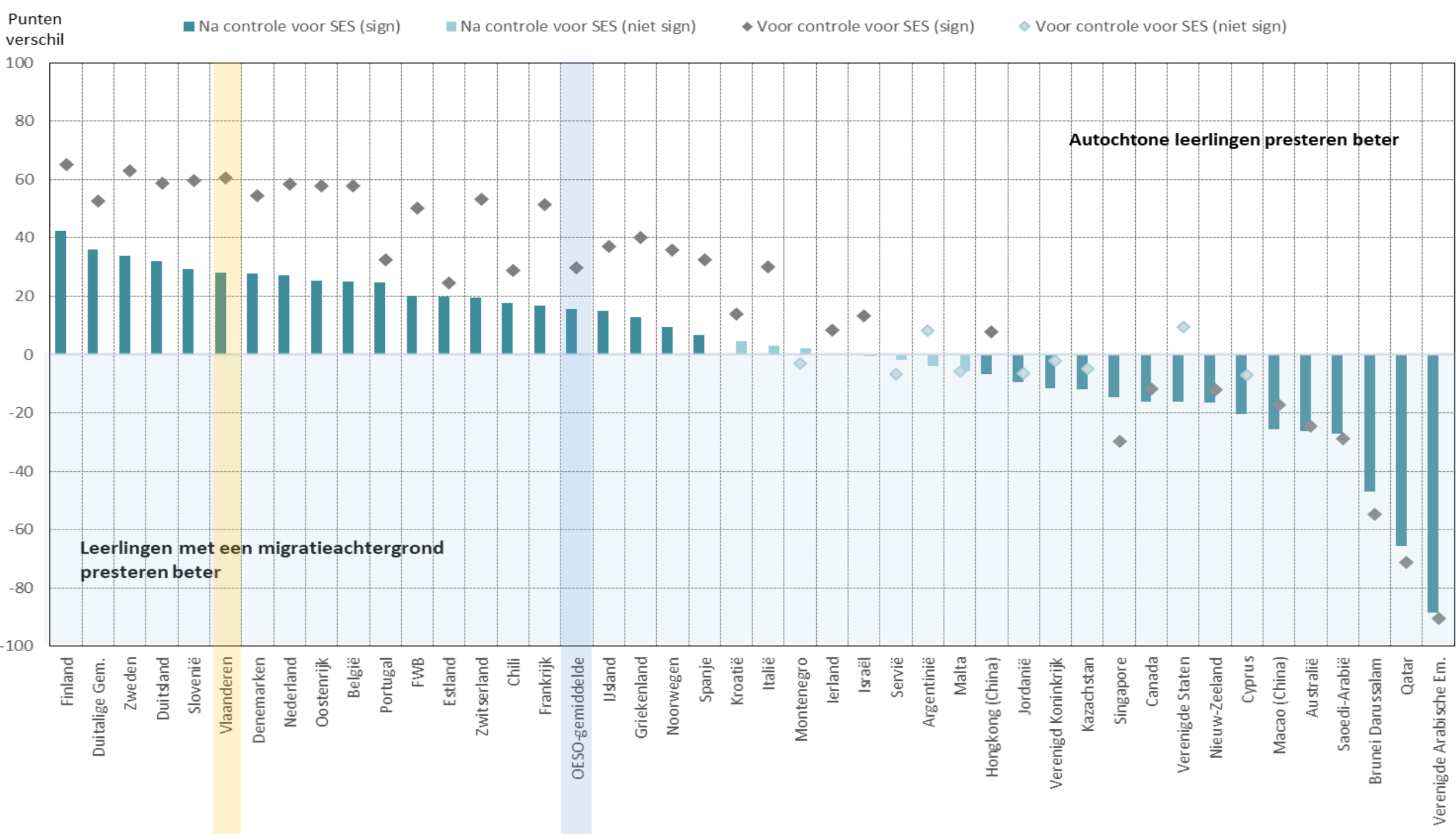

VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

	Autochtone leerlingen	Leerlingen met migratie-achtergrond	Vershil (zonder controle SES)	Vershil (na controle SES)
Vlaanderen	514	453	61	28
OESO	494	464	30	15

Na controle voor SES verkleint het prestatieverschil tussen autochtone leerlingen en leerlingen met een migratieachtergrond in de meeste landen, maar het blijft meestal wel nog significant.

In Vlaanderen verkleint het verschil tussen beide groepen na controle voor SES met meer dan 50%.

VERSCHILLEN OP BASIS VAN THUISTAAL

Vlaamse PISA2022-steekproef

- 77% van de leerlingen spreekt thuis de instructietaal
 - 62% Nederlands
 - 15% Vlaams dialect

	N	Wiskundige geletterdheid		SES-index	
		Score	S.E.	Score	S.E.
Nederlands	2969	514	3,40	0,32	0,02
Frans	277	479	10,44	0,12	0,11
Vlaams dialect	692	517	4,77	0,24	0,04
Turks	125	427	11,35	-0,65	0,07
Arabisch	161	428	8,48	-0,55	0,10
West-Europese taal	90	472	11,48	-0,14	0,11
Oost-Europese taal	103	476	10,75	-0,30	0,09

Leerlingen die thuis een andere taal spreken dan Nederlands, hebben:

- Een lagere gemiddelde score voor wiskunde
- Een lagere score op de PISA-index voor SES

VERSCHILLEN OP BASIS VAN THUISTAAL

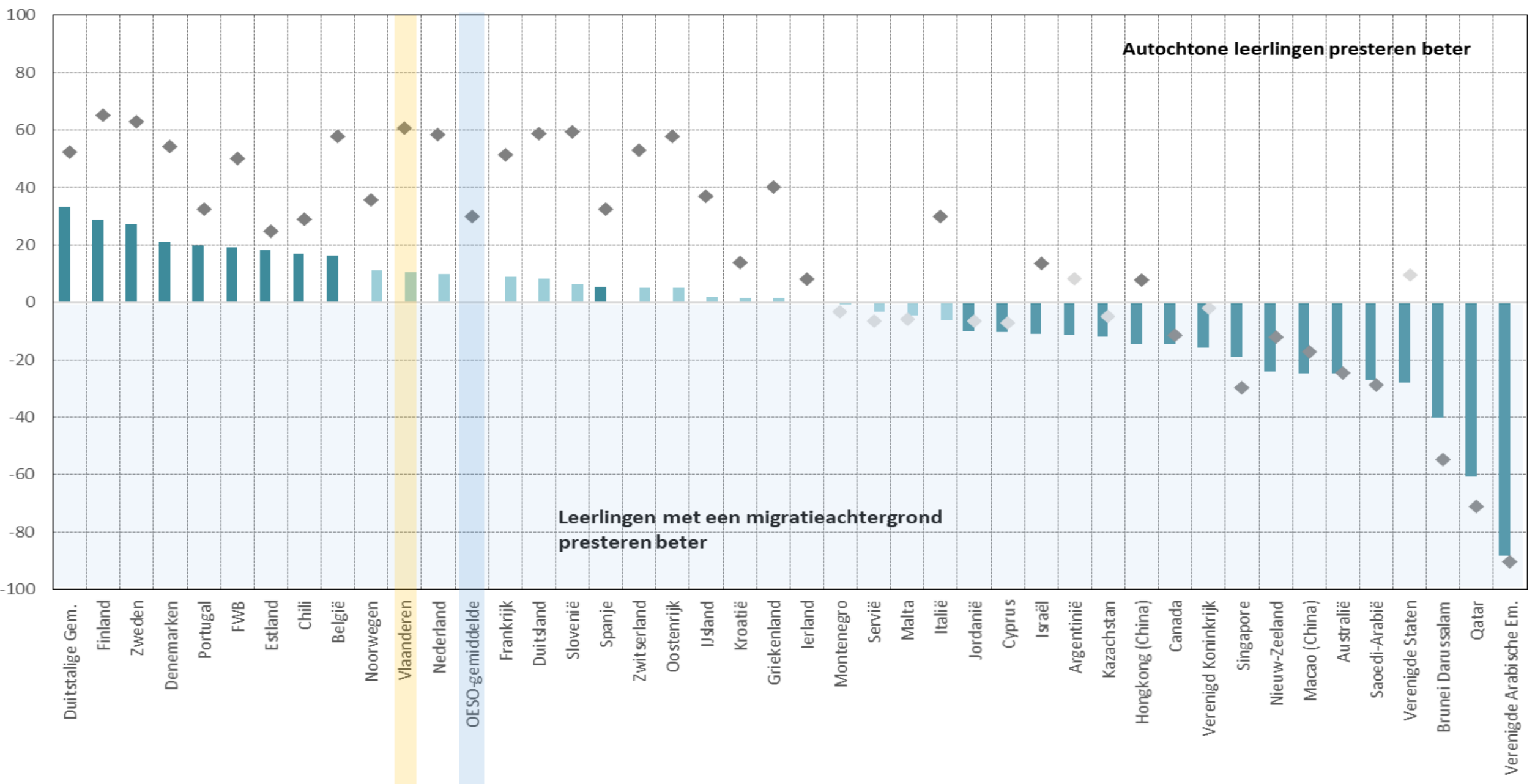
Een andere thuistaal heeft zowel voor autochtone leerlingen (-51) als voor leerlingen met een migratieachtergrond (-26) een significant effect op hun PISA-prestaties.

	Leerlingen die thuis Nederlands of een Vlaams dialect spreken	Leerlingen die thuis een andere taal spreken
Autochtone Leerlingen	519,9 (3,28)	467,8 (9,42)
Leerlingen met een migratieachtergrond	471,9 (7,49)	446,2 (5,55)

Wanneer zowel de sociaaleconomische thuissituatie van leerlingen als hun thuistaal in rekening worden gebracht presteren autochtone leerlingen en leerlingen met een migratieachtergrond in Vlaanderen niet langer significant verschillend van elkaar.

Punten
verschil

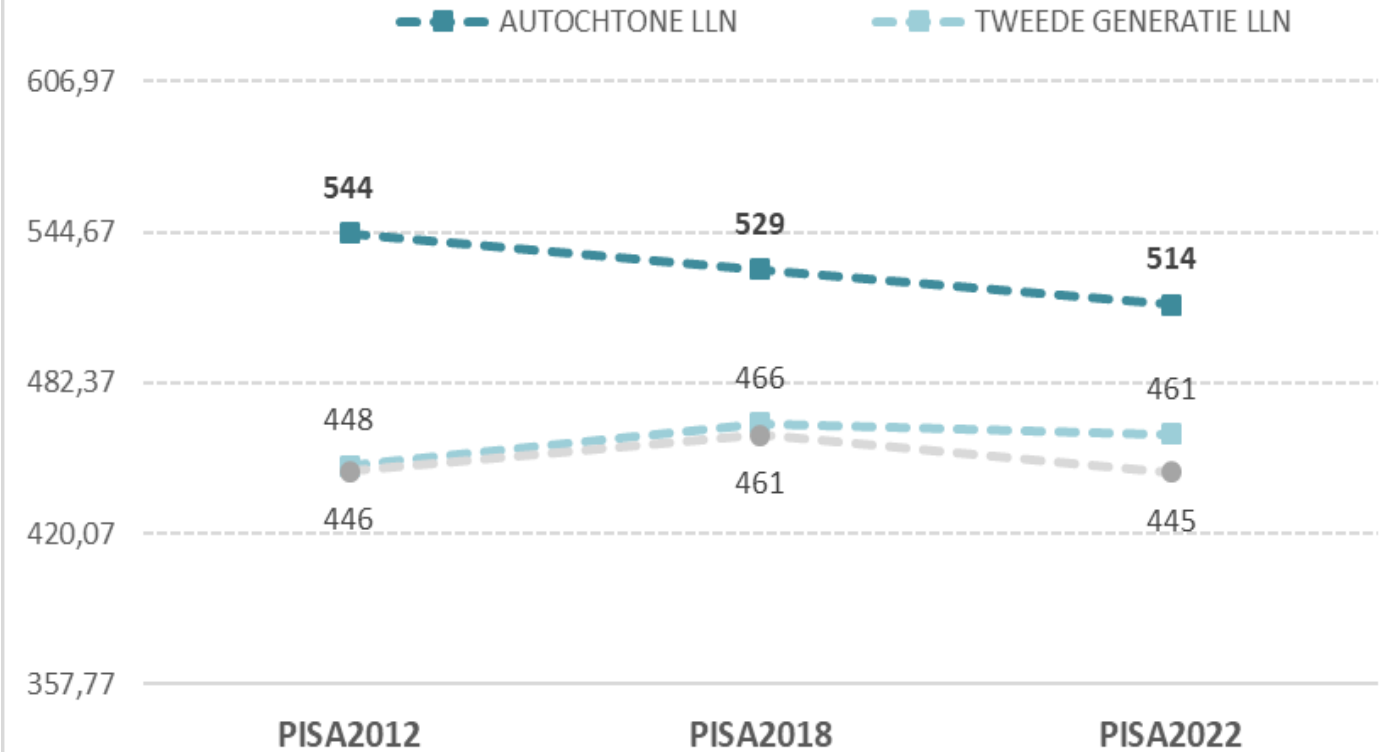
- Na controle voor SES en thuistaal (sign)
- Na controle voor SES en thuistaal (niet sign)
- ◆ Voor controle voor SES en thuistaal (sign)
- ◆ Voor controle voor SES en thuistaal (niet sign)

TRENDS IN DE VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

- korte termijn (2018-2022)
 - percentage leerlingen met migratie-achtergrond stijgt significant overheen OESO-landen
 - in Vlaanderen niet significante stijging 14% -> 18%
- 10-jaar trend (2012-2022)
 - 3% stijging overheen de OESO-landen
 - in veel landen stijging
 - ook in Vlaanderen significante stijging van 7%

Trends in de scores van groepen o.b.v. migratiestatus

In Vlaanderen verandert/daalt enkel de score van de groep autochtone leerlingen significant tussen 2012 en 2022

WELBEVINDEN

NIET-COGNITIEVE MATEN

15-jarigen in Vlaanderen

WELBEVINDEN

- Naast de cognitieve maten, bevraagt PISA niet-cognitieve maten aan de hand van (achtergrond)vragenlijsten.
 - Verschillende stellingen waarbij leerlingen bv. aangeven hoe vaak ze spijbelen
 - Op basis van de antwoorden van de leerlingen wordt een PISA-index berekend
- Selectie van indexen
 - Gevoel van veiligheid op en rond school
 - Ervaring met pesten op school (en via sociale media)
 - Gevoel erbij te horen op school
 - Ondersteuning door leerkracht (lessen wiskunde)
 - Spijbelen in de laatste twee weken voor de PISA-test

WELBEVINDEN GEVOEL VAN VEILIGHEID OP EN ROND SCHOOL

	Vlaanderen
Ik voel me veilig op weg naar school.	94,0% (0,40)
Ik voel me veilig op de terugweg naar huis.	93,3% (0,45)
Ik voel me veilig in de klaslokalen.	96,1% (0,33)
Ik voel me veilig op andere plaatsen op school (bijv. in de gangen, de refter, het toilet).	93,7% (0,38)

Percentage leerlingen dat aangeeft akkoord of helemaal akkoord te gaan met de vier PISA-stellingen die peilen naar het gevoel van veiligheid.

Hoewel de PISA-index voor gevoel van veiligheid iets lager ligt in Vlaanderen (-0,07) voelen de meeste leerlingen zich veilig op en rond school.

WELBEVINDEN – ERVARING MET PESTEN

	*minstens een paar keer per maand	Vlaanderen	OESO-gem.
Relationeel	Andere leerlingen hebben mij opzettelijk uitgesloten.	5,0% (0,45)	7,0% (0,06)
	Andere leerlingen hebben gemene roddels over mij verspreid.	8,4% (0,54)	7,1% (0,06)
Verbaal	Andere leerlingen hebben mij uitgelachen.	11,2% (0,58)	11,8% (0,08)
	Andere leerlingen hebben mij bedreigd.	1,8% (0,26)	3,2% (0,04)
Fysiek	Anderen leerlingen hebben mij geslagen of geduwd.	3,2% (0,42)	3,9% (0,05)
	Ik was betrokken bij een vechtpartij op school.*	1,4% (0,18)	2,2% (0,04)
Afpersing	Andere leerlingen hebben mijn eigendommen afgepakt of vernield.	2,1% (0,23)	3,4% (0,05)
	Ik gaf geld aan iemand op school omdat hij/zij me bedreigde.	0,7% (0,14)	1,3% (0,03)
Onveiligheid	Ik bleef thuis omdat ik me niet veilig voelde op school.*	2,4% (0,31)	3,8% (0,05)

- **Meer socio-economische benadeelde leerlingen (22,0%) geven aan gepest te worden** dan socio-economisch bevoorrechte leerlingen (17,0%)
 - Net zoals in OESO-landen, maar verschil in Vlaanderen is groot (5%)
 - Slechts vijf andere landen met (niet significant) groter verschil: Spanje, Hongarije, de Tsjechische Republiek, België, Frankrijk en de FWB

WELBEVINDEN – GEVOEL ERBIJ TE HOREN

	* percentage leerlingen dat (helemaal) akkoord gaat	Vlaanderen	OESO-gem
Positieve indicatoren	Ik maak gemakkelijk vrienden op school	81,0% (0,64)	76,1% (0,11)
	Ik voel me thuis op school.	65,6% (1,02)	74,6% (0,12)
	De andere leerlingen lijken me graag te hebben.	87,3% (0,61)	81,9% (0,10)
Negatieve indicatoren	Ik voel me een buitenstaander (of word overal buiten gehouden) op school.	9,9% (0,46)	16,7% (0,10)
	Ik voel me niet op mijn gemak, niet op mijn plaats in mijn school.	14,9% (0,51)	20,6% (0,11)
	Ik voel me alleen op school.	8,6% (0,50)	16,3% (0,10)

- Index voor gevoel erbij te horen niet significant lager (-0,02)
- Slechts 65,6% van de leerlingen in Vlaanderen voelt zich thuis op school (OESO-gem = 74,6%)
 - Slechts 4 landen met (niet significant) lager percentage: Litouwen, Polen, Italië en het Verenigd Koninkrijk
- Jongens, socio-economische benadeelde leerlingen en leerlingen met een migratieachtergrond hebben een minder sterk gevoel erbij te horen in Vlaanderen en OESO-landen

WELBEVINDEN – ONDERSTEUNING DOOR LEERKRACHT

* percentage leerlingen elke of meeste les	Vlaanderen	OESO-gem
De leerkracht toont interesse voor het leerproces van iedere leerling.	57,0% (0,97)	63,2% (0,14)
De leerkracht geeft extra hulp als leerlingen het nodig hebben.	70,0% (0,98)	70,2% (0,14)
De leerkracht helpt leerlingen met hun leren.	54,6% (1,12)	71,6% (0,13)
De leerkracht gaat door met uitleggen tot de leerlingen het begrijpen.	63,3% (1,11)	63,6% (0,15)

- Slechts **54,6% van de leerlingen geeft aan dat de leerkracht de leerlingen helpt met hun leren** in elke les of de meeste lessen wiskunde (OESO-gem = 71,6%)
 - Slechts in 3 landen significant lager [Slovenië (51,9%), Oostenrijk (51,1%) en Polen (50,2%)]
- Gemiddeld genomen ervaart de leerling in Vlaanderen zijn of haar leerkracht als minder ondersteunend in de lessen wiskunde dan de gemiddelde OESO-leerling (index van -0,22)
- Meisjes, socio-economische bevoorrechte leerlingen en autochtone leerlingen ervaren hun leerkracht als minder ondersteunend in Vlaanderen en overheen de OESO-landen

WELBEVINDEN – SPIJBELLEN

* minstens een keer de laatste twee weken

Ik spijbelde een volledige dag.

Ik spijbelde voor sommige lessen.

Vlaanderen

7,1% (0,45)

9,5% (0,51)

OESO-gem

19,8% (0,10)

22,5% (0,12)

- **In Vlaanderen ligt het percentage spijbelaars laag:**

- 12,8% van de leerlingen geeft aan aan minstens een les of een dag school te hebben gespijbeld (OESO-gem = 31,1%)

- In slechts zes landen ligt dit percentage significant lager

- Macao-China (10,5%), Chinees Taipei (10,3%), de Tsjechische Republiek (10,2%), Hongkong-China (4,8%), Japan (3,5%) en Korea (2,4%)

- In Vlaanderen **spijbelen jongens (8,3%) meer dan meisjes (6,0%)** ⇔ Overheen OESO-landen spijbelen meisjes meer dan jongens.

- Socio-economische benadeelde leerlingen en leerlingen met een migratieachtergrond spijbelen vaker in Vlaanderen en in OESO-landen

LEREN VAN EN TIJDENS SCHOOLSLUITINGEN

Door de COVID-19 pandemie

VEERKRACHT VAN ONDERWIJSSYSTEMEN

- **Zes componenten van veerkracht**

1. **Scholen langer open houden**
2. **Leerlingen voorbereiden op autonoom en afstandsleren**
3. **Positieve leerervaringen bieden**
4. Het verwijderen van obstakels voor leren op afstand
5. Ondersteuning bieden bij het leren en welzijn van leerlingen
6. Het ontwerpen en implementeren van noodbeleid

- Bevraagd in de **Global Crises Module** (= een extra bevraging in de leerlingenvragenlijst en vragenlijst voor directies)

SCHOOLSLUITINGEN

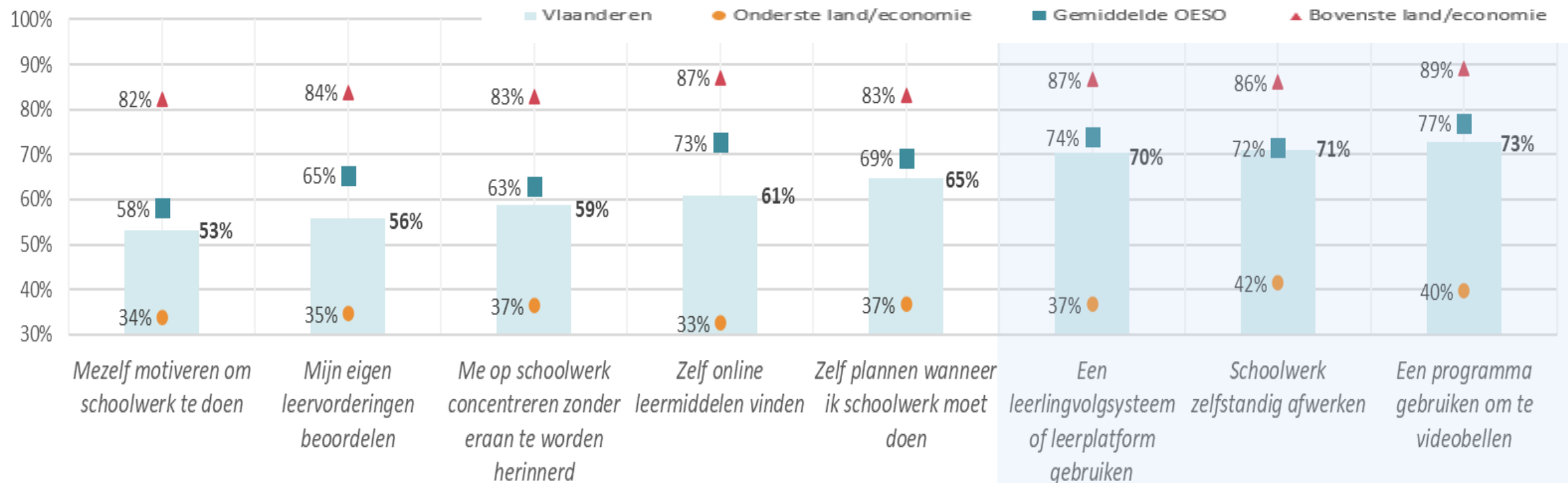
- Bijna 90% van de leerlingen in Vlaanderen geeft aan dat hun school enige tijd gesloten was vanwege COVID-19 (OESO-gem = 84,4%)
- Weinig leerlingen (3,9%) in Vlaanderen geven lange sluiting (> 12 maanden) aan
- Over OESO-landen heen gaat een kortere sluiting samen met hogere prestatie voor wiskunde

In Vlaanderen rapporteren leerlingen net iets minder lange schoolsluitingen in vergelijking met het gemiddeld in de OESO-landen en is de gemiddelde wiskundeprestatie beter dan het OESO-gemiddelde.

Overheen de OESO-landen presteren onderwijssystemen waarvan minder leerlingen een langere sluiting van de schoolgebouwen (meer dan drie maanden) rapporteren stabiele of verbeterde trends in het gevoel erbij te horen op school (zoals Vlaanderen)

ZELFEFFECTIVITEIT BIJ ZELFGESTUURD LEREN

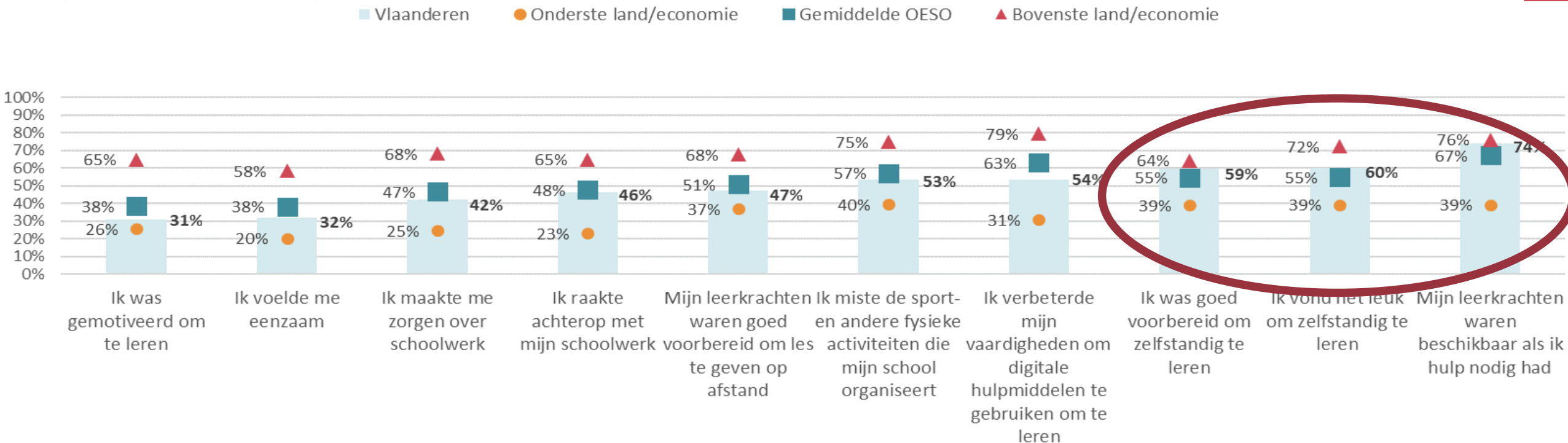
- Gemiddeld genomen voelen leerlingen in Vlaanderen zich significant minder zeker over hun vaardigheden bij zelfgestuurd leren dan overheen de OESO-landen (index -,19)

Percentage leerlingen dat aangeeft zich (heel) zeker te voelen over de volgende zaken als er zich opnieuw schoolsluitingen zouden voordoen

GEVOELENS EN ERVARINGEN BIJ AFSTANDS- LEREN

- Leerlingen in Vlaanderen hadden significant minder positieve ervaringen met afstandsleren tijdens de periode van de schoolsluitingen dan overheen de OESO-landen (index van -0,06).

Percentage leerlingen dat (helemaal) akkoord gaat met de stellingen

PISA-TEAM

- Inge De Meyer
 - Nele Warlop
 - Liesbet Berlamont
 - Ruth Janssens
 - Liesbeth Hoedt
 - Arthur Lermytte
-
- Johan van Braak
(promotor)
- pisa@ugent.be
 - www.pisa.ugent.be
 - 32 9 264 86 66

CONFIDENTIAL

PISA2022 VLAAMSE RESULTATEN

Briefing kabinet
Vlaams Minister van onderwijs
Brussel, 24 november 2023

EXTRA SLIDES INDIEN
NODIG

TRENDS IN DE VERSCHILLEN OP BASIS VAN MIGRATIESTATUS

